

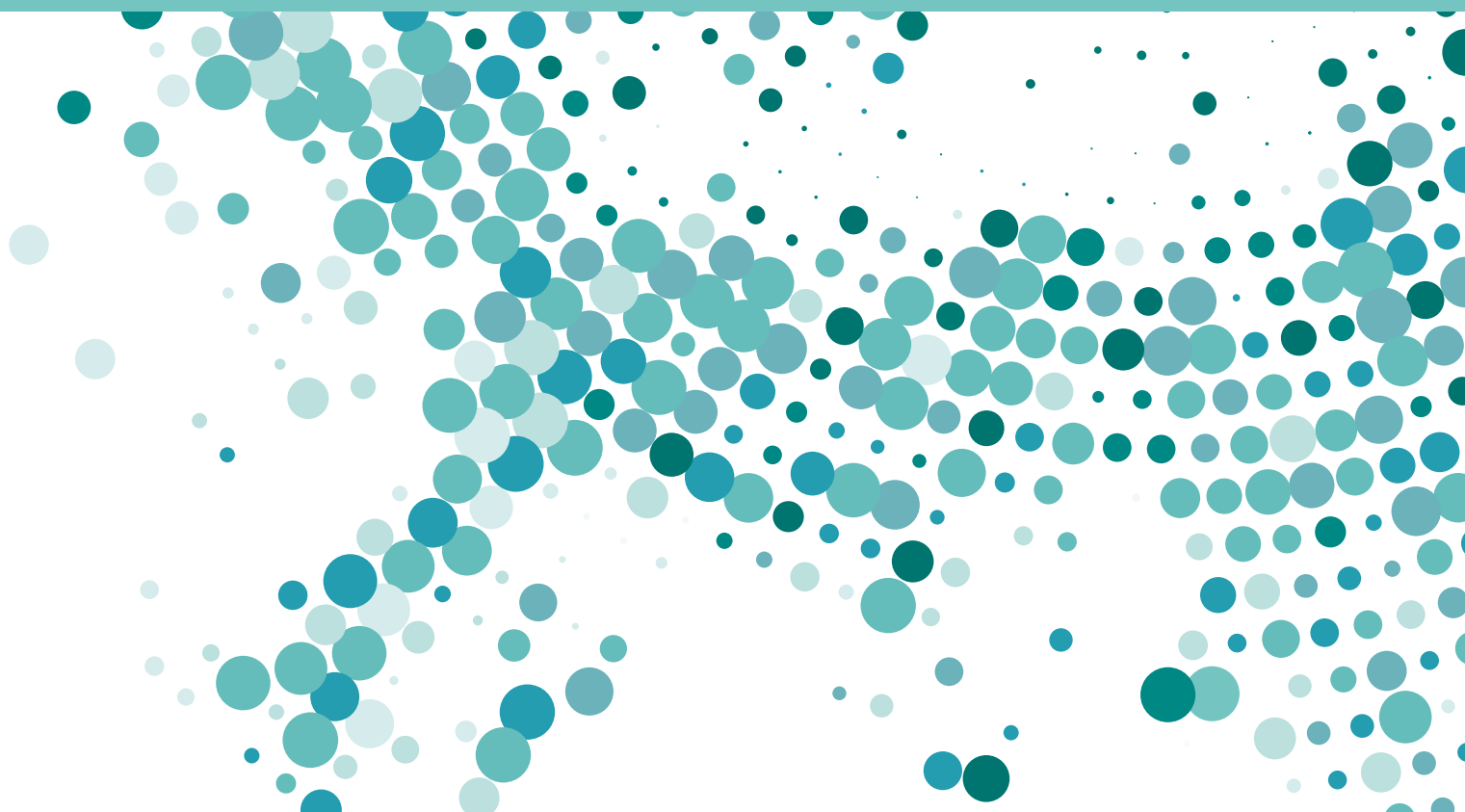

SISÄMINISTERIÖ
INRIKESMINISTERIET

Sisäministeriön lainsäädäntösuunnitelma 2018–2022

SISÄMINISTERIÖN JULKAISU 30/2017

Hallinto

Sisäministeriön julkaisu 30/2017

Sisäministeriön lainsäädäntösuunnitelma 2018–2022

*Suomi
Finland*
100

Sisäministeriö

ISBN nid.: 978-952-324-167-1

ISBN PDF: 978-952-324-168-8

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2017

Kuvailulehti

Julkaisija	Sisäministeriö	18.12.2017
Tekijät		
Julkaisun nimi	Sisäministeriön lainsäädäntösuunnitelma 2018–2022	
Julkaisusarjan nimi ja numero	Sisäministeriön julkaisu 30/2017	
Diaari/hankenumero	SM-2017-1216	Teema Hallinto
ISBN painettu	978-952-324-167-1	ISSN painettu 2341-8524
ISBN PDF	978-952-324-168-8	ISSN PDF 2341-8524
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-168-8	
Sivumäärä	77	Kieli suomi
Asiasanat	lainvalmistelu, lainsäädäntöhanke, hallinto	
Tiivistelmä	<p>Sisäministeriön lainsäädäntösuunnitelma 2018–2022 sisältää tietoja ministeriössä käynnissä olevista ja vuosina 2018–2022 käynnistyvistä lainsäädäntöhankkeista. Lainsäädäntösuunnitelmaan sisältyy myös tietoja ministeriön toimialan EU-säädöshankkeista ja kansainvälisiä sopimuksia koskevista hankkeista. Lainsäädäntösuunnitelman tiedot perustuvat tilanteeseen marraskuun lopussa 2017.</p> <p>Lainsäädäntösuunnitelma on vahvistettu ministeriön johtoryhmässä 28.11.2017</p> <p>Lisätietoja lainsäädäntöhankkeista on sisäministeriön internet-sivuilla (www.intermin.fi) ja valtioneuvoston internet-sivuilla (www.valtioneuvosto.fi/hankkeet).</p>	
Kustantaja	Sisäministeriö	
Painopaikka ja vuosi	Lönnerberg Print & Promo, 2017	
Julkaisun myynti/ jakaja	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi	

Presentationsblad

Utgivare	Inrikesministeriet	18.12.2017	
Författare			
Publikationens titel	Inrikesministeriets lagstiftningsplan 2018–2022		
Publikationsseriens namn och nummer	Inrikesministeriets publikationer 30/2017		
Diarie-/ projektnummer	SM-2017-1216	Tema	Förvaltning
ISBN tryckt	978-952-324-167-1	ISSN tryckt	2341-8524
ISBN PDF	978-952-324-168-8	ISSN PDF	2341-8524
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-168-8		
Sidantal	77	Språk	finska
Nyckelord	lagberedning, lagstiftningsprojekt, förvaltning		
Referat	<p>Inrikesministeriets lagstiftningsplan 2018–2022 innehåller uppgifter om de lagstiftningsprojekt som pågår och som inleds vid ministeriet 2018–2022. Lagstiftningsplanen innehåller också information om EU-rättsaktsprojekt och projekt som hänför sig till internationella fördrag inom ministeriets ansvarsområde. Uppgifterna i lagstiftningsplanen baserar sig på läget vid utgången av november 2017.</p> <p>Lagstiftningsplanen fastställdes i ministeriets ledningsgrupp den 28 november 2017.</p> <p>Mer information om lagstiftningsprojekten finns på inrikesministeriets webbplats (www.intermin.fi) och på statsrådets webbplats (www.valtioneuvosto.fi/hankkeet).</p>		
Förläggare	Inrikesministeriet		
Tryckort och år	Lönberg Print & Promo, 2017		
Beställningar/ distribution	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Description sheet

Published by	Ministry of the Interior	18.12.2017	
Authors			
Title of publication	Legislative plan of the Ministry of the Interior for 2018–2022		
Series and publication number	Ministry of the Interior Publication 30/2017		
Register number	SM-2017-1216	Subject	Administration
ISBN (printed)	978-952-324-167-1	ISSN (printed)	2341-8524
ISBN PDF	978-952-324-168-8	ISSN (PDF)	2341-8524
Website address (URN)	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-168-8		
Pages	77	Language	Finnish
Keywords	law drafting, legislative project, administration		
<p>Abstract</p> <p>The legislative plan of the Ministry of the Interior for 2018–2022 provides information on the ongoing legislative projects and those to be launched in 2018–2022 at the Ministry. The legislative plan also includes information on the EU legislative projects and international treaties within the Ministry's mandate. The information is based on the situation at the end of November 2017.</p> <p>The legislative plan was adopted at the Ministry's management group on 28 November 2017.</p> <p>Further information about the legislative projects is available at the Ministry's website (www.intermin.fi) and the Government website (www.valtioneuvosto.fi/hankkeet).</p>			
Publisher	Ministry of the Interior		
Printed by (place and time)	Lönberg Print & Promo, 2017		
Publication sales/ Distributed by	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Sisältö

1 Käynnissä olevat säädöshankkeet ja esiselvitykset	9
1.1 Kansalliset hankkeet	9
POLIISIOSASTO	9
Siviilitiedustelua koskeva lainsäädäntö	9
Poliisin henkilötietolainsäädännön kokonaisuudistus.....	11
Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja laki rahanpesun selvittely- keskuksesta	12
Täydennyspoliisijärjestelmää koskevien säännösten uudistaminen	13
Poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain muuttaminen	14
Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 7 luvun 1 §:n muuttaminen (SM032:00/2017).....	15
Liikkumis- ja oleskelurajoituksista annetun sisäministeriön asetuksen muuttaminen	15
Sisäministeriön asetus pysäköintivirhemaksusta	16
Ampuma-aseiden säilyttämiseen tarkoitettusta turvakaapista annetun sisäministeriön asetuksen muuttaminen	17
Sisäministeriön asetus poliisin suoritteiden maksullisuudesta	17
Esiselvityshanke rahankeräyslain uudistamiseksi	18
MAAHANMUUTTO-OSASTO	19
Eräiden rikoksiin syyllistyneiden ulkomaalaisten maasta poistamisen nopeuttaminen	19
Sijoittajien, yrittäjien ja erityisasiantuntijoiden oleskelulupajärjestelmän kehittämishanke	20
Ulkomaalaisrekisterilainsäädännön uudistaminen ja saattaminen vastaamaan EU:n tietosuoja- asetusta	21
Sisäministeriön asetus Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuudesta	22
Turvatarkastukset Maahanmuuttovirastossa	23
PELASTUSOSASTO	24
Pelastustoimen uudistus.....	24
Nuohousta koskevan sääntelyn uudistaminen.....	28
Valtioneuvoston asetus paloilmoittimista ja automaattisista sammutuslaitteistoista Sisäministeriön asetus eräiden pelastustoimen laitteiden kunnossapidosta	29
Sisäministeriön asetus Pelastusopiston maksullisista suoritteista	30
Sisäministeriön asetus Häätäkeskuslaitoksen maksullisista suoritteista	30
RAJAVARTIO-OSASTO	31
Rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 10 ja 26 §:n muuttaminen	31
Rajavartiolainsäädännön tarkistaminen hybridiuhkien varautumiseksi	31
Laki rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa	32
Henkilötietojen käsittelyä Rajavartiolaitoksessa koskevan lainsäädännön tarkistaminen	33
Sisäministeriön asetus Rajavartiolaitoksen suoritteiden maksullisuudesta	34
MINISTERIÖN KANSAINVÄLISTEN ASIOIDEN YKSIKKÖ	35
Siviilihenkilöstön osallistumista kriisinhallintaan koskevan lainsäädännön tarkistaminen.....	35
Sisäasioiden rahastoista annetun lain ja asetuksen tarkistaminen	36

1.2 EU-säädöshankkeet	37
POLIISIOSASTO	37
Direktiivi lentomat kustajarekisterin tietojen (PNR-tiedot) käyttämisestä lainvalvontaan	37
Direktiivi yksilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten torjumista, tutkimista, selvittämistä ja syytteenpanoa tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta	38
Direktiivi aseiden hankinnan ja hallussapidon valvonnasta annetun neuvoston direktiivin muuttamisesta	39
MAAHANMUUTTO-OSASTO	42
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijänä työskentelyä varten	42
Yritysten sisällä siirtyviä henkilöitä koskeva direktiivi	44
Direktiivi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimusta, opiskelua, harjoittelua, vapaaehtoistyötä, oppilasvaihto-ohjelmaa tai koulutushanketta ja au pairina työskentelyä varten (uudelleenlaadittu)	46
Komission ehdotus menettelydirektiivin muuttamisesta asetukseksi	48
Komission ehdotus määritelmädirektiivin muuttamisesta asetukseksi ja pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemaa koskevan neuvoston direktiivin 2003/109/EY muuttamiseksi	49
Komission ehdotus asetukseksi Euroopan unionin turvapaikkavirastosta ja asetuksen (EU) 439/2010 kumoamisesta	50
Komission ehdotus vastuunmäärittämisasetuksen uudelleenlaadinnasta	51
Komission ehdotus asetukseksi uudelleensijoittamisesta	52
Komission ehdotus Eurodac-järjestelmän lujittamiseksi sekä asetuksen (EU) 604/2013 tehokkaaksi soveltamiseksi	53
Komission ehdotus uudelleenlaadittavaksi direktiiviksi kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista	54
Komission ehdotus direktiiviksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten (erityisosaajadirektiivi)	55
RAJAVARTIO-OSASTO	56
Älykkäät rajat (Smart borders) -hanke	56
a) Eurooppalaisen rajanylitystietojärjestelmän (EES) luominen, asetus	56
b) Schengenin rajasäännösten muutos (SBC-asetus)	58
ETIAS (European Travel Information and Authorisation System) -matkustajätietojärjestelmä-asetus	59
Sisärajavalvonnan toteuttamista koskeva Schengenin rajasäännösten muutosehdotus	61
MINISTERIÖN KANSAINVÄLISTEN ASIOIDEN YKSIKKÖ	63
Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alaisten tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaavan eurooppalaisen viraston (eu-LISA) perustamisasetuksen t arkistaminen	63

1.3 Kansainvälisiä sopimuksia	64
POLIISIOSASTO	64
Euroopan neuvoston katsomoturvallisuusyleissopimus	64
2 Vuosina 2017–2018 käynnistyviä säädöshankkeita ja esiselvityksiä	65
2.1 Kansallisia hankkeita	65
POLIISIOSASTO	65
Poliisimiesten eroamisikäsaantely	65
Arpajaislain muutos.....	66
MAAHANMUUTTO-OSASTO	66
Suomen kansalaisuuden poistaminen terroritoimiin osallistuneilta monikansalaisilta	66
PELASTUSOSASTO	67
Pelastustoimen laitteista annetun lain uudistaminen	67
Hengenpelastusmatalista annetun tasavallan presidentin asetuksen muuttaminen	68
RAJAVARTIO-OSASTO	69
Rajavartiolaitoksen tilaa ja aluetta koskevista liikkumisrajoituksista ja -kielloista annetun sisäministeriön asetuksen muuttaminen	69
2.2 EU:ssa käynnistyviä säädöshankkeita	70
PELASTUSOSASTO	70
Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen unionin pelastuspalvelu- mekanismista (1313/2013/EU) uudistamisesta	70
RAJAVARTIO-OSASTO	70
EUROSUR (European Border Surveillance System) – Euroopan rajavalvontajärjestelmä	70
3 Vuosina 2019–2021 käynnistyviä säädöshankkeita ja esiselvityksiä	72
3.1 Kansallisia hankkeita	72
POLIISIOSASTO	72
Poliisin tiedonsaantioikeutta koskevien säännösten tarkistaminen.....	72
Poliisin hallintolainsäädännön uudistaminen	73
Turvallisuusviranomaisten välinen virka-apu	73
Miehittämättömiin ilma-aluksiin puuttuminen.....	74
Poliisilain muutokset.....	75
Poliisin tekniseen valvontaan liittyvät lainsäädäntömuutokset	75
Viihdelaitelain muutokset	76
PELASTUSOSASTO	76
Pelastuslain kokonaisuudistuksen esiselvityshanke.....	76
RAJAVARTIO-OSASTO	77
Rajavartiolainsäädännön muutostarpeiden arviointi.....	77

1 Käynnissä olevat säädöshankkeet ja esiselvitykset

1.1 Kansalliset hankkeet

POLIISIOSASTO

Siviilitiedustelua koskeva lainsäädäntö

(SM047:00/2015)

Tavoite: Hankkeen keskeisin tavoite on kansallisen turvallisuuden parantaminen.

Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Perustuslain 119 §:n mukaan valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista on säädettävä lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Lain alaan kuuluvista asioista täytyy olla ainakin perussäännökset lain tasolla. Perustuslain 10 §:n mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Kirjeen, puhelun ja muun luottamuksellisen viestin salaisuus on loukkaamaton. Lailla voidaan säätää perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi välttämättömistä kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä. Lailla voidaan säätää lisäksi välttämättömistä rajoituksista viestin salaisuuteen yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta taikka kotirauhaa vaarantavien rikosten tutkinnassa, oikeudenkäynnissä ja turvallisuustarkastuksessa sekä vapaudenmenetyksen aikana.

Tavoitteena on valmistella siviilitiedustelua koskevat keskeiset säännökset ja näin parantaa Suojelupoliisin tiedonhankintaa poliisin tehtäviin liittyvistä vakavista kansainvälisistä uhista siten, että suojelupoliisilla olisi toimivaltuudet ulkomaan henkilötiedusteluun ja tietojärjestelmätiedusteluun sekä tietoliikennetiedusteluun. Valmistelu voidaan tarvittaessa toteuttaa myös vaiheittain ottaen huomioon perustuslaista nykyisin johtuvat mahdolliset rajoitukset.

Yrityksiä ei veloitettaisi asentamaan palveluihinsa takaportteja tai luovuttamaan vi-
ran-omaisille salausavaimia.

Tehtävänä on laatia ehdotus hallituksen esitykseksi, jolla luotaisiin säädösperusta ulko-
maan henkilötiedustelulle, tietojärjestelmätiedustelulle ja tietoliikennetiedustelulle. Sisä-
ministeriö selvittää ja arvioi suojelupoliisin salaisten pakkokeinojen toimivuutta ja riittä-
vyyttä sekä erilaisia tiedustelutiedon hankintakeinoja vaihtoehtoineen. Samassa yhteydes-
sä valmistellaan muut tarvittavat ehdotukset hankkeeseen liittyvän lainsäädännön muu-
toksiksi.

Sotilastiedustelua ja samanaikaisesti sisäministeriössä valmisteltavana olevien siviilitiedus-
telua koskevien säännösten tulee olla keskenään yhteen sovitettuja.

Hankkeessa otetaan huomioon tiedonhankintakityöryhmän mietintö ja siitä saatu lau-
suntopalaute.

Organisointi: Hanke pyritään toteuttamaan mahdollisimman pitkälle samassa aikataulus-
sa puolustusministeriön sotilastiedustelua koskevan lainsäädäntöhankkeen kanssa. Puo-
lustusministeriön, sisäministeriön ja oikeusministeriön asettamien hankkeiden puheen-
johtajistot koordinoivat hankkeiden työtä. Sisäministeriöstä koordinaatiotyöhön osallistuu
poliisiosaston lainsäädäntöjohtaja Katriina Laitinen.

Hankkeen aikana kuullaan ainakin ylimpiä laillisuusvalvojia ja keskeisiä tahoja, joiden toi-
mintaan lainsäädännöllä tulee olemaan vaikutuksia.

Työryhmään nimetään lainvalmistelun kannalta keskeiset tahot. Puolustusministeriön ja
sisäministeriön työryhmät voivat tarvittaessa järjestää yhteisiä kokouksia. Laajemmin val-
tionhallinnosta pyydetään nimeämään yhteyshenkilöitä, joita voidaan kutsua asiantunti-
joiksi työryhmän kokouksiin käsiteltävistä asiakokonaisuuksista riippuen.

Työryhmä voi asettaa tarpeen mukaan esitykseen sisältyvien erityisasiantuntemusta vaati-
vien asioiden valmistelemiseksi alatyöryhmiä, jotka raportoivat työstään päätyöryhmälle.
Tällaisia osuuksia voi sisältyä esimerkiksi tiedustelun teknisiin toteuttamistapoihin. Alatyö-
ryhmien puheenjohtajina voivat toimia päätyöryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja,
jäsenet tai asiantuntijat.

Aikataulu: 1.10.2015-31.12.2017. Mietintö on luovutettu 19.4.2017 (sisäministeriön julkai-
su 8/2017) ja se on lausuntokierroksella 24.4.-16.6.2017. Hallituksen esitys on ilmoitettu
annettavaksi eduskunnalle syysistuntokaudella 2017, tammikuussa 2018.

Suhde hallitusohjelmaan: Hallitusohjelmassa todetaan, että kasvavat riskit ja uudet uhat edellyttävät koko yhteiskunnalta uudenlaista valmiutta ja varautumista. Hallitusohjelmassa esitetään säädösperustaa ulkomaantiedustelulle ja tietoliikennetiedustelulle. Valmistelun yhteydessä kiinnitetään huomiota perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen. Hallitusohjelman luku 11 ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikka.

Yhteyshenkilöt: Lainsäädäntöneuvos Marko Meriniemi, puh. 0295 488 561, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, puh. 0295 488 236.

Poliisin henkilötietolainsäädännön kokonaisuudistus

(SM064:00/2015)

Tavoite: Hankkeen keskeisin tavoite on uudistaa poliisin henkilötietolaki kokonaisuudessaan niin, että se vastaa uudistuvaa Euroopan unionin tietosuojalainsäädäntöä ottaen huomioon rikostorjunnan tarpeet ja myös perus- ja ihmisoikeuksien asettamat vaatimukset. Hankkeella pannaan samalla täytäntöön direktiivi lentomatikustajarekisterin tietojen (PNR-tiedot) käyttämisestä lainvalvontaan. Poliisin henkilötietolakihankkeella täydennetään EU:n tietosuojadirektiivin ja tietosuoja-asetuksen yleisesti sovellettavia säännöksiä.

Organisointi: Työryhmä, jossa ovat edustettuina lainvalmistelun kannalta keskeiset tahot.

Aikataulu: Hankkeen toimikausi on 28.1.2016–28.2.2018. Hallituksen esitys on ilmoitettu annettavaksi eduskunnalle syysistuntokaudella 2017, tammikuussa 2018.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Hallituksen esitysluonnos lähetetään lausuntokierrokselle.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Toteutetaan hankkeen aikana yhteistyötahojen kanssa.

Liittykö muiden osastojen toimialaan: Rajavartio-osasto, maahanmuutto-osasto, pelastusosasto, ministeriön kansainvälisten asioiden yksikkö sekä hallinto- ja kehittämisosasto.

Sisäministeriössä on poliisin henkilötietolainsäädännön uudistamisen lisäksi käynnissä kaksi muuta EU:n tietosuojalainsäädännön uudistukseen liittyvää lainsäädäntöhanketta: henkilötietojen käsittelyä Rajavartiolaitoksessa koskevan lainsäädännön tarkistaminen ja ulkomaalaisrekisterilainsäädännön uudistus.

Suhde hallitusohjelmaan: Hallitusohjelmassa todetaan, että hallitus selvittää tietoverkkorikollisuuden torjuntaan tarvittavat resurssit, toimintatavat ja lainsäädäntötarpeet vuo-

den 2015 loppuun mennessä. Hallitusohjelmassa todetaan myös, että luodaan yhteinen tilannekuva tietoverkkojen ja tietoliikenteen turvallisuudesta sekä varmistetaan luotettava ja turvallinen tietojen vaihto eri toimijoiden välillä.

Yhteyshenkilöt: Ylitarkastaja Virpi Koivu, puh. 0295 488 592, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, puh. 0295 488 236.

Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja laki rahanpesun selvittelykeskuksesta

(SM001:00/2016)

Tavoite: Hankkeen tavoite on viimeistellä tarvittava kansallinen lainsäädäntö ja siitä johdettavat asetukset neljännen rahanpesudirektiivin ja maksajan tiedot -asetuksen voimaan saattamiseksi sekä FATF:n rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevien suositusten huomioimiseksi, ottaen huomioon myös EU:n tietosuojalainsäädännön uudistamisen aiheuttamat tarkistustarpeet. Säädöshanke koskee lausuntokierroksen jälkeistä jatkovalmisteluvaihetta.

Aikataulu: Hallituksen esitys on annettu eduskunnalle 3.11.2016 (HE 228/2016). Lakihdotukset on vahvistettu 28.6.2017 ja ne tulivat voimaan pääosin 3.7.2017.

Lakien voimaantulon jälkeen on tarkoitus valmistella valtioneuvoston asetukset, jotka perustuvat rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 3 luvun 8 §:ään ja 10 §:ään. Asetuksilla annettaisiin tarkemmat säännökset asiakkaista, tuotteista, palveluista, maksuliikenteestä, toimitustavasta tai maantieteellisistä riskitekijöistä, joihin voi liittyä vähäinen rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen riski, ja näissä tilanteissa noudatettavista menettelyistä, sekä tarkemmat säännökset asiakkaista, tuotteista, palveluista, maksuliikenteestä, toimitustavasta tai maantieteellisistä riskitekijöistä, joihin voi liittyä tavanomaista suurempi rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen riski, ja näissä tilanteissa noudatettavista menettelyistä.

Asetukset on tarkoitus valmistella syyskaudella siten, että niiden voimaantulon ajankohta olisi marras-joulukuu 2017.

Organisointi: Perusvalmistelu on suoritettu VM:n asettamassa rahanpesulainsäädännön uudistamistyöryhmässä, joka päätti työnsä 30.10.2015. Asetukset valmistellaan virkatyönä poliisiosastolla yhteistyössä muiden tarvittavien ministeriöiden ja viranomaisten sekä yksityissektorin edustajien kanssa.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Komission direktiiviehdotuksesta on järjestetty sidosryhmien kuulemistilaisuudet ja rahanpesulainsäädännön uudistamistyöryhmä on järjestänyt perusvalmistelun aikana keskeisimpien sidosryhmien kuulemisen suullisesti työryhmässä ja kuulemistilaisuuksissa. Perusvalmistelussa laaditusta hallituksen esityksen luonnoksesta on järjestetty kirjallinen lausuntokierros. Jatkovalmistelun aikana on kuultu uudelleen eräitä sidosryhmiä. Asetukset lähetetään laajalle lausuntokierrokselle loka-marraskuun aikana.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Hallituksen esityksessä on arvioitu eri toteutusvaihtoehtoja erityisesti tosiasiallisten edunsaajien rekisteröinnin ja hallinnollisten seuraamusten määräämisen osalta, sekä esityksen taloudellisia vaikutuksia ja muita vaikutuksia, mukaan lukien vaikutukset valtion talouteen, viranomaisten toimintaan ja yrityksiin.

Suhde hallitusohjelmaan: Hallituksen strategisessa ohjelmassa todetaan, että terrorismin, kansainvälisen rikollisuuden ja hybridiuhkien torjumiseksi on oltava yhteisiä keinoja. Kasvavat riskit ja uudet uhat edellyttävät koko yhteiskunnalta uudenlaista valmiutta ja varautumista ja hallitus vahvistaa ohjelman mukaan kokonaisturvallisuusajattelua kansallisesti, EU:ssa ja kansainvälisessä yhteistyössä.

Suhde talousarvioon: Kyllä. Huomioidaan tarvittavin osin ministeriöiden budjettikehyksessä, täydentävinä esityksinä tai lisätalousarvioina.

Liittyykö muiden osastojen toimialaan: Rajavartio-osasto.

Yhteyshenkilöt: Ylitarkastaja Virpi Koivu, puh. 0295 488 592, säädösvalmisteluavustaja Paula Honkanen, puh. 0295 488 554.

Täydennyspoliisijärjestelmää koskevien säännösten uudistaminen

(SM008:00/2016)

Tavoite: Tavoitteena on tehdä tarvittavat säädösehdotukset täydennyspoliisijärjestelmän kehittämiseksi.

Organisointi: Valmistelu virkatyönä poliisiosastolla. Hankkeen tueksi on asetettu työryhmä.

Aikataulu: Lakihanke on asetettu 21.3.2016. Hankkeen toimikausi 21.3.2016-31.12.2017.

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Liittykö muiden osastojen toimialaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Erityisasiantuntija Heli Heikkola, puh. 0295 488 224, säädösvalmisteluavustaja Paula Honkanen, puh. 0295 488 554.

Poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain muuttaminen

(SM014:00/2015)

Tavoite: Selvitetään poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain (841/2006) ja muiden siihen liittyvien lakien (muun muassa päihtyneiden käsittelystä annettu laki (461/1973)) muutostarpeet. Tavoitteena on kokonaisuudistus, jossa poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelua koskeva lainsäädäntö selkeytetään ja ajantasaistetaan. Ehdotus voidaan laatia hallituksen esityksen muotoon.

Organisointi: Työryhmässä ovat sisäministeriön lisäksi edustettuina oikeusministeriö, Poliisihallitus, Helsingin poliisilaitos, Itä-Uudenmaan poliisilaitos sekä Lounais-Suomen poliisilaitos.

Aikataulu: Työryhmän toimikausi on alkanut 1.4.2015 ja sitä on jatkettu 30.11.2017 saakka. Tavoitteena on, että hallituksen esitys annetaan eduskunnalle kevätistuntokauden 2018 lopussa.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Hankkeen yhteydessä kuullaan sidosryhmiä ja asiantuntijoita. Hankkeelle on laadittu erillinen viestintäsuunnitelma.

Vaikutusten ja vaihtoehtojen arviointi: Vaihtoehtoja ja vaikutuksia on arvioitu kevätkaudella 2014 (SM012:00/2014). Arviointia jatketaan hankkeen valmistelun yhteydessä.

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Liittykö muiden osastojen toimialaan: Rajavartio-osasto, maahanmuutto-osasto.

Yhteyshenkilöt: Ylitarkastaja Jarkko Nieminen, puh. 0295 488 599, säädösvalmisteluavustaja Paula Honkanen, puh. 0295 488 554.

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 7 luvun 1 §:n muuttaminen (SM032:00/2017)

Tavoite: Tavoitteena on antaa syyskaudella hallituksen esitys rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 7 luvun 1 §:n muuttamiseksi. Muutoksella nimetäisiin valtakunnan viranomaiset, jotka olisivat toimivaltaisia suorittamaan lain 7 ja 8 luvun mukaista valvontaa Ahvenanmaan maakuntalainsäädännössä tarkoitetun rahapeliyhteisön ja Ahvenanmaan maakuntalainsäädännössä tarkoitetun kiinteistönvälitysliikkeen sekä vuokrahuoneiston välitysliikkeen osalta Ahvenanmaalla. Toimivalta olisi sen jälkeen tarkoitus siirtää Ahvenanmaan viranomaisille Ahvenanmaan itsehallintolain mukaisella sopimusasetuksella.

Organisointi: Valmistelu virkatyönä poliisiosastolla yhteistyössä oikeusministeriön kanssa.

Aikataulu: Lakihanke on asetettu lokakuussa 2017. Lain tavoiteltu voimantuloajankohta on tammikuu 2018.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Hallituksen esitysluonnos lähetetään suppealle lausuntokierrokselle toimivaltaisille ministeriöille ja viranomaisille sekä Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle.

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Liittyykö muiden osastojen toimialaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Ylitarkastaja Virpi Koivu, puh. 0295 488 592.

Liikkumis- ja oleskelurajoituksista annetun sisäministeriön asetuksen muuttaminen (SM014:00/2016)

Tavoite: Valmistellaan sisäministeriölle tehtyjen uusien liikkumis- ja oleskelurajoituksia koskevien esitysten johdosta tarpeelliset muutokset liikkumis- ja oleskelurajoituksista annettuun sisäministeriön asetukseen (1104/2013).

Organisointi: Asetus valmistellaan virkatyönä.

Aikataulu: Hanke on asetettu 9.3.2016. Tavoitteena on antaa muutosasetus vuonna 2017.

Osallisuus ja viestintä: Toiminnanharjoittajien esityksistä kuullaan mahdollisia asianosaisia ja tarvittaessa muita tahoja. Esityksistä pyydetään paikallisen poliisilaitoksen lausunto. Asetuksen antamisesta tiedotetaan normaaliin tapaan.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Asetuksella säädetään joistakin uusista liikku-
mis- ja oleskelurajoituksista. Uusilla rajoituksilla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia
nykytilanteeseen verrattuna rajoitusten alaisten kohteiden, viranomaisten tai kansalaisten
näkökulmasta.

Suhde talousarvioon: Ei

Yhteyshenkilö: Erityisasiantuntija Heidi Aliranta, puh. 0295 488 367, säädösvalmistelua-
vustaja Sari Mustila, puh. 0295 488 236.

Sisäministeriön asetus pysäköintivirhemaksusta

(SM013:00/2017)

Tavoite: Valmistellaan vuosittain pysäköintivirhemaksuasetus kuntien tekemien korotu-
sesitysten pohjalta. Asetukseen tehdään myös kuntaliitoksista johtuvat tarpeelliset muu-
tokset.

Organisointi: Asetus valmistellaan virkatyönä.

Aikataulu: Kuntien korotusesitykset pyydetään toimittamaan kunkin vuoden tammikuun
loppuun mennessä. Uusi asetus annetaan maaliskuussa (mahdollisista kuntaliitoksis-
ta johtuvat muutokset vuodenvaihteessa).

Viimeisin sisäministeriön asetus (221/2017) on annettu 13.4.2017 ja se on tullut voimaan
1.5.2017.

Osallisuus ja viestintä: Kuntien esityksistä pyydetään tarvittaessa poliisilaitosten lausun-
not. Asetuksesta tiedotetaan normaaliin tapaan.

Suhde talousarvioon: Ei

Yhteyshenkilöt: Ylitarkastaja Sini Lahdenperä, puh. 0295 488 312, säädösvalmistelua-
vustaja Paula Honkanen, puh. 0295 488 554.

Ampuma-aseiden säilyttämiseen tarkoitettu turvakaapista annetun sisäministeriön asetuksen muuttaminen

(SM016:00/2016)

Tavoite: Valmistella tarvittavat muutokset sisäministeriön asetukseen ampuma-aseiden säilyttämiseen tarkoitettu turvakaapista.

Organisointi: Muutos valmistellaan virkatyönä. Hanke toteutetaan yhteistyössä sisäministeriön poliisiosaston suunnitteluyksikön ja Poliisihallituksen asehallinnon kanssa. Asian valmistelussa voidaan kuulla keskeisiä sidosryhmiä, keskustelutilaisuus sidosryhmille järjestetty kesäkuussa 2016.

Aikataulu: 11.4.2016–31.12.2016. Asetusluonnos oli lausuntokierroksella 7.10.–4.11.2016, valmistelu on edelleen vireillä. Asetusluonnos on ilmoitettu 18.8.2017 EU:n komissiolle teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (EU) 2015/1535 mukaisesti. Notifioinnin kolmen kuukauden odotusaika, jonka aikana asetusta ei saa hyväksyä, loppuu 20.11.2017. Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2018.

Suhde talousarvioon: Ei

Yhteyshenkilöt: Erityisasiantuntija Heidi Aliranta, puh. 0295 488 367, säädösvalmisteluvastaja Sari Mustila, puh. 0295 488 236.

Sisäministeriön asetus poliisin suoritteiden maksullisuudesta

(SM040:00/2015, pysyvä työryhmä)

Tavoite: Valmistellaan poliisin maksullisista suoritteista perittävien maksujen määräytymisen perusteet ja maksujen määrät.

Organisointi: Asetuksen muutos valmistellaan virkatyönä ja käsitellään poliisiosaston johtamassa pysyvässä valmistelutyöryhmässä. Ryhmään kuuluvat edustajat Poliisihallituksesta ja suojelupoliisista.

Aikataulu: Asetus annetaan ainakin toistaiseksi kalenterivuositain siten, että asetus tulee voimaan 1.1. kunakin vuonna. Tarvittaessa asetukseen tehdään muutoksia vuoden aikana esimerkiksi lainmuutosten voimaantulon johdosta.

Osallisuus ja viestintä: Poliisilaitoksille, poliisin valtakunnallisille yksiköille ja Poliisihallituksen yksiköille ja valtakunnallisille erillistoiminnoille lähetetään lausuntopyyntö asetuksen muutostarpeista. Tarvittaessa kuullaan valtiovarainministeriön tai muita asiantuntijoita. Asetus lähetetään lausunnotte valtiovarainministeriöön. Uudesta asetuksesta tiedotetaan normaaliin tapaan.

Suhde talousarvioon: Ei

Liittykö muiden osastojen toimintaan: Maahanmuutto-osasto

Yhteyshenkilöt: Neuvotteleva virkamies Mika Koponen, puh. 0295 481 879, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, puh. 0295 488 236.

Esiselvityshanke rahankeräyslain uudistamiseksi

(SM029:00/2016)

Tavoite: Hankkeen tehtävänä on kartoittaa rahankeräystoiminnan nykytila ja kehittämiskohteet sekä selvittää vaihtoehtoiset toteuttamisvaihtoehdot rahankeräystoiminnan sujuvoittamiseksi pitäen kiinni voimassa olevan rahankeräyslain tavoitteesta estää epärehellinen toiminta rahankeräysten yhteydessä. Esiselvityksessä arvioidaan myös nykyistä sääntelyä laajemmin julkisyhteisöjen asemaa rahankeräysten toimeenpanijoina. Työryhmän loppuraportti valmistellaan hallituksen esityksen muotoon.

Organisointi, resurssit: Hanketta varten on asetettu työryhmä, jossa on jäsenet sisäministeriöstä, oikeusministeriöstä ja valtiovarainministeriöstä. Työryhmässä on kaksi pysyvää asiantuntijaa, jotka edustavat kansalaisyhteiskuntaa. Työryhmän työtä ohjaamaan ja seuraamaan on asetettu ohjausryhmä, jonka puheenjohtajana toimii sisäministeriön kansliapäällikkö.

Aikataulu: Hanke on asetettu 18.8.2016 ja toimikausi jatkuu 31.12.2017 saakka.

Suhde hallitusohjelmaan: Hanke on yksi säädösten sujuvoittamisen toimeenpanotyöryhmän norminpurkuhankkeita. Hallitusohjelma s. 25; Sujuvoitetaan lupa- ja valitusprosessit ja annetaan niitä koskeva palvelulupaus. Hallituksen 28 päivänä huhtikuuta 2017 antamassa kolmannessa tarkistetussa hallituksen toimintasuunnitelmassa vuosille 2017–2019, johon on koottu keskeisimmät kärkihankkeita ja reformeja edistävät toimet, on kirjattu rahankeräyslain uudistaminen loppuhallituskauden aikana toteutettavana uudistushankkeena.

Osallisuus, viestintä ja kuuleminen: Osana esiselvityshanketta on lokakuussa 2016 järjestetty yleinen kuulemistilaisuus intressitahoille. Marraskuussa 2016 toteutettiin verkko-pohjainen Otakantaa.fi -kysely sekä temaattiset työpajat. Sisäministeriöstä on lisäksi tehty marraskuussa kansainväliset tiedonhakumatkat Tanskaan, Norjaan ja Ruotsiin kansainvälisen vertailun tekemiseksi. Kesäkuussa 2017 järjestettiin intressitahoille kuulemistilaisuus työpajojen muodossa. **Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi:** Toteutetaan hankkeen aikana yhteistyötahojen kanssa.

Yhteyshenkilöt: Ylitarkastaja Sini Lahdenperä, puh. 0295 488 312, neuvotteleva virkamies Jukka Tukia puh. 0295 488 573, säädösvalmisteluavustaja Paula Honkanen, puh. 0295 488 554.

MAAHANMUUTTO-OSASTO

Eräiden rikoksiin syyllistyneiden ulkomaalaisten maasta poistamisen nopeuttaminen

(SM045:00/2015, SMDno-2015-1328)

Tavoite: Selvittää törkeisiin rikoksiin syyllistyneiden, rikoksen uusijoiden ja yleiselle järjestykselle vaarallisten henkilöiden maasta poistamiseen liittyvät ongelmat ja valmistella tarvittavat lainmuutosehdotukset.

Organisointi: Hanke valmistellaan virkатыönä maahanmuutto-osastolla. Valmistelua tukemaan perustetaan työryhmä, johon osallistuvat maahanmuutto-osaston lisäksi poliisiasasto, Poliisihallitus ja Maahanmuuttovirasto.

Aikataulu: Hanke on perustettu 24.9.2015. Hallituksen esitys annetaan eduskunnalle keväätistuntokaudella 2018.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Hankkeen valmistelua tukee virkamiestyöryhmä. Hankkeessa kuullaan oikeusministeriötä, yhdenvertaisuusvaltuutettua, Helsingin hallinto-oikeutta ja korkeinta hallinto-oikeutta sekä tarvittaessa muita tahoja.

Vaikutusten ja vaihtoehtojen arviointi: Hankkeessa selvitetään asiaa koskeva lainsäädäntö, viranomaisohjeet ja -käytännöt ja arvioidaan tarpeet muuttaa viranomaiskäytäntöjä ja niitä koskevia ohjeita sekä valmistella tarvittavat säännösmuutosehdotukset.

Suhde hallitusohjelmaan: Hallitusohjelman luku 12, sisä- ja oikeusasiat sekä maahanmuuttopoliittinen linjaus, sivu 36. Kirjauksessa todetaan, että törkeisiin rikoksiin syyllistyneiden, rikoksen uusijoiden ja yleiselle järjestykselle vaarallisten henkilöiden maasta poistamista nopeutetaan.

Suhde talousarvioon: Selviää hankkeen edetessä.

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Poliisiosasto, oikeusministeriö.

Yhteyshenkilö: Lainsäädäntöneuvos Tiina Sinkkanen, puh.0295 488 626

Sijoittajien, yrittäjien ja erityisasiantuntijoiden oleskelulupajärjestelmän kehittämishanke

(SM017:00/2015, SMDno-2016-696)

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on tukea Suomen talouskasvua ja kilpailukykyä edesauttamalla yritysten toimintaedellytyksiä ulkomaalaislainsäädännön keinoin. Edistämällä ulkomaalaisten kasvuyrittäjien ja huippuosaajien maahanmuuttoa varmistetaan osaltaan Suomen mahdollisuudet kilpailla kansainvälisesti niin taloudellisesta kuin osaamiseen liittyvästä pääomasta. Tavoitteena on, että oleskelulupajärjestelmä olisi tältä osin mahdollisimman sujuva ja selkeä. Samalla kuitenkin kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että mahdolliset väärinkäytökset pystytään torjumaan ja hakijoiden taustat selvitetään riittävässä laajuudessaan.

Hankkeen tehtävänä on selvittää parhaat toteuttamisvaihtoehdot ulkomaalaisten kasvuyrittäjien maahanmuuton helpottamiseksi ja yritysten tarvitsemien huippuosaajien oleskelulupajärjestelmän sujuvoittamiseksi. Selvitys laaditaan suoraan hallituksen esityksen muotoon.

Organisointi: Hanke valmistellaan virkatyönä maahanmuutto-osastolla. Valmistelun tueksi on perustettu myös poikkihallinnollinen työryhmä.

Aikataulu: Hanke on asetettu 25.4.2016–1.12.2017 väliseksi ajaksi. Hallituksen esitys annettiin eduskunnalle 28 päivänä syyskuuta 2017.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Hankkeessa kuullaan laaja-alaisesti alan toimijoita. Lisäksi valmistelun etenemisestä raportoidaan säännöllisesti kilpailukykyisiin yritystoiminnan edellytyksiin liittyvän valtioneuvoston kärkihankkeen ministeriryhmälle. Lisäksi sitä käsitellään muun muassa ulkomaalaisten työntekijäin työsuhde- ja oleskelulupa-asioiden neuvottelukunnassa.

Lausuntokierros maaliskuu-toukokuussa 2017.

Vaikutusten ja vaihtoehtojen arviointi: Hankkeessa selvitetään ensin, mitä vaihtoehto- ja oleskelulupajärjestelmän kehittämiseksi olisi ja valmistellaan tämän jälkeen tarvittavat muutokset.

Suhde hallitusohjelmaan: Hankkeella on yhtymäkohtansa useisiin pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman tavoitteisiin. Se liittyy hallituksen tavoitteisiin tukea yrittäjyyttä ja talouskasvua (kohta 3), kestäväää kasvua ja julkista taloutta (kohta 4) sekä työllisyyttä ja julkistaloutta vahvistavaa, huoltosuhdetta kohentavaa sekä talouden kansainvälistymistä edistävää työvoiman maahanmuuttoa (kohta 12). Hanke on yksi säädösten sujuvoittamisen toimeenpanotyöryhmän norminpurkuhankkeita. Hallitusohjelma s. 27; Sujuvoitetaan lupa- ja valitusprosessit ja annetaan niitä koskeva palvelulupaus.

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Hankkeen valmistelun tueksi on perustettu poikkihallinnollinen asiantuntijatyöryhmä, jossa ovat edustettuna sisäministeriön lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö, Uudenmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Maahanmuuttovirasto ja Teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus Tekes.

Hankkeessa kuullaan lisäksi muun muassa ulkoasiainministeriötä.

Yhteyshenkilö: Johtava asiantuntija Elina Immonen, puh. 029 548 8593

Ulkomaalaisrekisterilainsäädännön uudistaminen ja saattaminen vastaamaan EU:n tietosuojasetusta

(SMDno-2016-1584)

Tavoite: Tavoitteena on selvittää, arvioida ja toteuttaa ne lainsäädäntömuutokset, jotka ovat tarpeen ulkomaalaisrekisterilainsäädännön saattamiseksi vastaamaan paremmin toimintaympäristössä tapahtuneita muutoksia ja nykyaikaisen rekisterilainsäädännön vaatimuksia. Lisäksi on tehtävä EU:n yleisen tietosuojasetuksen voimaantulon johdosta tarpeelliset lainsäädäntömuutokset. Laki ulkomaalaisrekisteristä (1270/1997) sekä rekisterisäännökset laissa kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta (746/2011) sekä laissa säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä (116/2002) korvataan uudella henkilötietojen käsittelyä maahanmuuttohallinnon alalla sääntelevällä lailla. Tavoitteena on, että jatkossa henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa säädettäisiin yhdessä, modernin henkilötietolain vaatimukset täyttävässä laissa, joka täydentää EU:n tietosuojasetusta sekä henkilötietolain vuonna 2018 korvaavaa tietosuojalakia.

Organisointi: Hankkeen valmistelusta maahanmuutto-osastolla vastaa erityisasiantuntija Tuuli Tuunanen ja valmisteluun osallistuvat johtava asiantuntija Kukka Krüger ja ylitarkastaja Maija Rekola. Hankkeen valmistelun tukena on asiantuntijaryhmä, johon kuuluvat poliisiosaston, rajavartio-osaston, Maahanmuuttoviraston, Poliisihallituksen ja ulkoasiainministeriön edustajat.

Aikataulu: Hanke on asetettu 24.10.2016 ja hallituksen esitys on tarkoitus antaa vuoden 2018 aikana. EU:n yleinen tietosuojasetus on tullut voimaan 24.5.2016 ja soveltaminen alkaa kahden vuoden kuluttua voimaantulosta eli toukokuussa 2018.

Osallisuus, viestintä ja kuuleminen: Sidosryhmäyhteistyössä keskeisessä asemassa hallinnonalalla ovat Maahanmuuttovirasto, poliisi ja rajavartiolaitos sekä asianomaiset ministeriöt. Valmisteluun liittyy myös normaali kuulemismenettely. Tiedottaminen suunnitelmaan ja toteutetaan yhteistyössä ministeriön viestintäyksikön kanssa.

Vaikutusten ja vaihtoehtojen arviointi: Hankkeessa selvitetään asiaa koskeva kansallinen ja EU-lainsäädäntö, arvioidaan lainsäädäntömuutostarpeet sekä valmistellaan tarvittavat säännösmuutosehdotukset. Työssä tulee ottaa huomioon henkilötietolaki (523/1999), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettu laki (621/1999), EU:n tietosuojasetus ja maahanmuuttohallinnon toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset.

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Suhde talousarvioon: Hankkeen yhteydessä selvitetään ehdotettavien muutosten kustannukset ja niiden vaikutukset valtion talousarvioon.

Liittykö muiden osastojen ja ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto ja rajavartio-osasto, ulkoasiainministeriö, oikeusministeriö

Yhteyshenkilö: Erityisasiantuntija Tuuli Tuunanen, puh. 050 456 0803.

Sisäministeriön asetus Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuudesta

(SM022:00/2017)

Tavoite: Valmistellaan Maahanmuuttoviraston maksullisista suoritteista perittävien maksujen määräytymisen perusteet ja maksujen määrät.

Organisointi: Asetus valmistellaan virkatyönä ja käsitellään maahanmuutto-osaston johtamassa Maahanmuuttoviraston maksullisten suoritteiden puitesopimuksen ohjausryh-

mässä. Ryhmään kuuluvat edustajat Maahanmuuttovirastosta, työ- ja elinkeinoministeriöstä sekä ulkoasiainministeriöstä.

Aikataulu: Asetus annetaan ainakin toistaiseksi kalenterivuositain siten, että asetus tulee voimaan vuosittain 1.1. Tarvittaessa asetukseen tehdään muutoksia vuoden aikana esimerkiksi lainmuutosten voimaantulon johdosta.

Osallisuus ja viestintä: Asetuksen sisällöstä sovitaan edellä mainitussa ohjausryhmässä ja tarvittaessa kuullaan muitakin tahoja. Valtiovarainministeriö antaa asiassa lausunnon. Uudesta asetuksesta tiedotetaan normaaliin tapaan.

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden ministeriöiden toimintaan: Työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoasiainministeriö

Yhteyshenkilö: Erityisasiantuntija Sanna Montin 0295 488 314.

Turvatarvasteet Maahanmuuttovirastossa

(SMDno-2017-1466)

Tavoite: Turvallisuusuhat viranomaisia kohtaan ovat viime aikoina kasvaneet. Maahanmuuttoviraston toimintaympäristö on muuttunut sellaiseksi, että turvallisuuden ja järjestyksen varmistamiseksi viraston tiloissa tarvitaan aiempaa vahvempia ennakoivia turvallisuustoimenpiteitä. Hankkeen tavoitteena on varmistaa turvallisuuden ja järjestyksen säilyminen Maahanmuuttovirastossa sekä parantaa työntekijöiden työturvallisuutta. Hankkeessa selvitetään, mitä säännöksiä edellä mainittuun tavoitteeseen pääsemiseksi tarvitaan ja valmistellaan ehdotus hallituksen esitykseksi lainsäädännöksi.

Organisointi: Hanke valmistellaan virkatyönä maahanmuutto-osastolla.

Aikataulu: Hanke on asetettu ajalle 26.9.2017–30.4.2018. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle kevätistuntokaudella 2018.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Hanke valmistellaan yhteistyössä Maahanmuuttoviraston ja sisäministeriön poliisiosaston kanssa. Lausuntokierros pyritään järjestämään joulukuussa 2017.

Vaikutusten ja vaihtoehtojen arviointi: Hankkeessa selvitetään, minkälaista kansallista lainsäädäntöä valtionhallinnon toimitilojen turvatarkastuksia koskien on säädetty ja valmistellaan Maahanmuuttovirastoa varten oma lainsäädännöllinen ratkaisu.

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Hanke valmistellaan yhteistyössä poliisiosaston kanssa.

Yhteyshenkilö: Lainsäädäntöneuvos Jorma Kantola, puh. 029 548 8215.

PELASTUSOSASTO

Pelastustoimen uudistus

(SM061:00/2015; SMDno-2015-2070)

Tavoite: Hankkeen tarkoituksena on uudistaa pelastustoimi sosiaali- ja terveystoimen palvelurakenteen uudistamisen yhteydessä muodostettavien maakuntien (itsehallintoalueiden) pohjalle samassa aikataulussa ja samalla aluejaolla.

Tällä hetkellä pelastustoimi on kuntien lakisäateistä yhteistoimintaa, jota hoitaa 22 alueellista pelastuslaitosta. Hallitusohjelman mukaan pelastustoiminnan ja varautumisen valtakunnallista johtamista, suunnittelua, ohjausta, valvontaa ja koordinaatiota vahvistetaan ja parannetaan. Nykyisessä hajanaisessa järjestelmässä on ollut vaikea päästä valtakunnallisiin, yhdenmukaisiin toimintamalleihin, yhteisiin tietojärjestelmiin ja yhdenmukaiseen palvelutarjontaan koko maassa.

Pelastustoimen uudistuksella tavoitellaan tehokkaampaa ja taloudellisempaa järjestelmää, jossa nykyistä suuremmat alueet pystyvät varautumaan myös harvinaisiin suuronnettomuuksiin tai luonnonkatastrofeihin koko maassa. Uudistuksella varmistetaan pelastustoimen resurssien tehokas käyttö niin, että pelastustoimen toimintavalmius ei heikkene.

Tehostamisen lisäksi uudistuksella halutaan varmistaa pelastustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen yhteistyöhyödyt ensihoitopalveluissa. Pelastustoimen koko maan kattava verkosto hoitaa kustannustehokkaasti ensihoito- ja ensivastetehtäviä. Pelastustoimi hoitaa ensihoitopalveluista noin 70–80 prosenttia. Ensihoidon tuottaminen on hyvä esimerkki toimivasta viranomaisyhteistyöstä sekä yhteistyöstä kolmannen sektorin sopimuspalokuntien kanssa.

Pelastustoimen kehittämishanke on jaettu neljään osahankkeeseen: 1) lakihanke, jossa valmistellaan uudistuksen edellyttämät säädökset; 2) pelastustoimen kehittäminen; 3) yhteistoiminta pelastustoiminnassa ja poikkeusoloissa; sekä 4) talous- ja palvelussuhdeasiat ja hallinnon kehittäminen.

Organisointi: Pelastustoimen järjestämislain valmistelu toteutetaan virkamiestyönä pelastusosastolla. Lakihankkeessa käytetään pelastuslaitosten, sopimuspalokuntien ja muiden tahojen asiantuntemusta erikseen määriteltävällä tavalla. Pelastustoimen sääntelyn uudistamisen sisältö tuotetaan pääasiassa muissa pelastustoimen kehittämishankkeen osahankkeissa, joissa on pelastustoimen ”kentän” edustus. Pelastuslain ja asetusten uudistamista varten on asetettu kesäkuussa 2016 pelastustoimen kehittämishankkeen alahanke.

Hanke toteutetaan tarvittavassa yhteistyössä Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen, maakuntien perustamisen ja aluehallintouudistuksen valmistelun virkamiesohjausryhmän ja projektiryhmän (asettamispäätös 10.9.2015 STM068:00/2015) kanssa. Pelastustoimen siirtäminen kuntien vastuulta maakuntien vastuulle on tiiviisti sidoksissa maakuntaudistukseen ja sen toteuttamisaikatauluun. Pelastustoimen ja sen lainsäädännön sisällöllinen järjestämisvastuun siirtoa laajempi kehittäminen toteutetaan maakuntaudistuksen yhteydessä.

Aikataulu: Pelastustoimen kehittämishankkeen lakihanke:

1. Laki pelastustoimen järjestämisestä: Hallituksen esitys on annettu eduskunnalle 9.3.2017 (HE 16/2017 vp). Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2020 lukien.
2. Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain nojalla annettavat valtioneuvoston asetus pelastustoimen järjestämisestä ja sisäministeriön asetus pelastustoimen järjestämisestä:

Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa säätää tarkemmin seuraavista asioista: sisäministeriön tehtävistä pelastustoimessa sekä pelastustoimen valtakunnallisesta yhteensovittamisesta (5 §); teknisistä ja taloudellisista vaatimuksista sille, että tietojärjestelmäpalvelun muuttamisen tai uuden järjestelmän hankkimisen pitää perustua maakuntien ja valtion yhteiseen valmisteluun (7 §); sekä poikkeusoloihin varautumisen edellyttämästä suunnittelusta (15 §).

Sisäministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa säätää tarkemmin seuraavista asioista: omavalvontaohjelman sisällöstä ja laatimisesta sekä omavalvontaohjelmaan sisältyvästä suunnitelmasta laadunhallinnan sekä pelastustoimen palvelujen kehittämiseksi (8 §); tiedoista joiden pitää sisältyä 10 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin raportteihin ja ajankohdasta, milloin raportit on toimitettava sisäministeriölle (12 §); sekä palvelutasopäätöksen sisällöstä, rakenteesta, seurannasta ja arvioinnista.

Asetukset valmistellaan virkamiestyönä sisäministeriön pelastusosastolla siten, että ne voidaan saattaa voimaan 1.1.2020 lukien.

3. Laki pelastuslain muuttamisesta: Pelastustoimen sääntely muutetaan vastaamaan maakunnallisen pelastustoimen järjestelmää. Pelastuslain uudistamisessa otetaan huomioon pelastustoimen kehittämishankkeen muiden osahankkeiden ehdotukset pelastuslain uudistamiseksi siltä osin kuin ne ovat toteutettavissa tässä vaiheessa. Pelastustoimen kehittämiseen liittyvää pelastuslain uudistamista jatketaan maakuntien toiminnan käynnistämisen jälkeen saatujen kokemusten pohjalta erikseen käynnistettävällä hankkeella. Perusvalmistelu keväällä 2017; lausuntokierros syyskuu 2017; hallituksen esitys eduskunnalle keväätistuntokaudella 2018 ja voimaantulo 1.1.2020.
4. Pelastuslain uudistamisen johdosta uudistettavat valtioneuvoston ja sisäministeriön asetukset pelastustoimessa. Asetukset päivitetään siten, että ne tulevat voimaan 1.1.2020 lukien.

Päivitettävät asetukset ovat:

- valtioneuvoston asetus poistumisturvallisuusselvityksestä (292/2014);
- valtioneuvoston asetus väestönsuojista (408/2011);
- valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011);
- valtioneuvoston asetus Pelastusopistosta (658/2006);
- valtioneuvoston asetus palosuojelurahastosta (625/2003);
- sisäministeriön asetus erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoisesta pelastussuunnitelmasta (612/2015);
- sisäasiainministeriön asetus tiedottamisesta säteilyvaaratilanteessa (774/2011);
- sisäasiainministeriön asetus pelastustoimen virkapuvusta sekä pelastusviranomaisen henkilökortista (507/2011);
- sisäasiainministeriön asetus Palosuojelurahaston työjärjestyksestä (947/2010); ja
- sisäasiainministeriön asetus pelastustien merkitsemisestä (1384/2003).

5. Hanke Väestönsuojarakentamista koskevien säännösten tarkistaminen (SM005:00/2016; SMDno-2016-209) toteutetaan siten, että ehdotettavat säädösmuutokset annetaan osana kohdassa 3) mainittua pelastuslakiesitystä. Tavoitteena on selvittää ja valmistella rakentamisen kustannusten alentamiseksi tarpeelliset väestönsuojarakentamista koskevat säädösmuutokset. Mahdolliset säädösmuutokset koskisivat vain uusia rakennushankkeita ja niiden valmistelussa otetaan huomioon väestön suojaamisen edellyttämät välttämättömät tarpeet.
6. Pelastuslakiesityksen yhteydessä annetaan liitelakeina esitykset Palosuojelurahastolain muuttamisesta (SM001:00/2017), Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta (SM008:00/2017) ja pelastustoimen laitteista annetun lain muuttamisesta (SM006:00/2017).

Palosuojelurahastolain (306/2003) muuttamisella: 1) rahaston ohjaus uudistettaisiin siten, että sisäministeriön tehtäväksi säädettäisiin Palosuojelurahaston tulosojaus; 2) perustettavat maakunnat huomioitaisiin jatkossa rahastosta myönnettävien avustuksen kohdentumisessa; 3) ratkaistaisiin mikä taho suorittaa palosuojelumaksun maksuunpanotehtävät kun maksuunpanoa tällä hetkellä suorittava Etelä-Suomen aluehallintovirasto lakkauteaan; sekä 4) huomioitaisiin mahdolliset muut esille tulevat lain päivittämistarpeet.

Pelastusopistosta annettua lakia (607/2006) muutettaisiin lisäämällä opiston tehtäviin alueellisten maanpuolustuskurssien sekä maakuntien yhteisten valmiusharjoitusten järjestämistehtävä valtion aluehallintouudistuksen tullessa voimaan. Pelastustoimen laitteista annetun lain (10/2017) osalta tavoitteena on uudistaa lakia pelastusviranomaista koskevien säännösten osalta. Muutostarpeet ovat teknisiä ja koskevat alueen pelastusviranomaisen päivittämistä maakuntaorganisaatioon.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Pelastustoimen kehittämishankkeelle on laadittu viestintäsuunnitelma ja ministeriön viestintäyksikkö osallistuu aktiivisesti hankkeen viestinnän toteuttamiseen.

Vaikutusten ja vaihtoehtojen arviointi: Toteutetaan osana säädösvalmistelua.

Suhde hallitusohjelmaan: Kyllä. Hallitusohjelma luku 12, sivu 36. Hallitusohjelman liitteen 4 (asuntopolitiikan toimet) kohdan ”Toimet asuntojen tonttituotannon lisäämiseksi ja rakentamisen kustannusten alentamiseksi” (s. 12) mukaan: ”Edellä päätettyjen lisäksi käynnistetään kärkihankkeena valtion ja kuntien rakentamisen normitalkoot muiden kustannusten ja byrokratian keventämiseksi, esimerkiksi väestönsuojien ja pysäköintipaikkojen rakentamisen osalta.”

Suhde talousarvioon: Maakuntien pelastustoimi rahoitetaan osana maakuntien yleistä rahoitusjärjestelmää. Pelastusopistosta annetun lain muuttaminen vaikuttaa talousarvioon.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Liittyy väestönsuojien rakentamisen osalta ympäristöministeriön toimialaan: mahdolliset maankäyttö- ja rakennuslain muutokset koskien väestönsuojien rakentamisen määrittelyä (väestönsuojan laskeminen rakennuksen kerrosalaan).

Yhteyshenkilöt: Lakihankkeen puheenjohtaja lainsäädäntöjohtaja Mika Kättö, puh. 0295 488 413. Lakihankkeen päävalmistelija hallitusneuvos Ilpo Helismaa, puh. 0295 488 422. Muut valmistelijat pelastusosastolla pelastusylitarkastaja Veli-Pekka Hautamäki, puh. 0295 488 419 sekä erikseen määrättävät muut valmistelijat. Säädösvalmisteluavustajana toimii säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, puh. 0295 488 236. Ministeriön viestintäyksikössä yhteyshenkilö viestintäpäällikkö Milla Meretniemi, puh. 0295 488 231.

Nuohousta koskevan sääntelyn uudistaminen

(SM007:00/2016; SMDno-2016-297)

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on uudistaa pelastuslain (379/2011) säännökset nuohouspalveluiden järjestämisestä. Alueen pelastustoimen velvoite huolehtia nuohouspalveluiden järjestämisestä poistettaisiin, jolloin nuohouspalveluiden tuottaminen olisi vastaisuudessa vapaan kilpailun periaatteen mukaista yritystoimintaa. Uudistuksessa otetaan huomioon haja-asutusalueiden erityispiirteet.

Organisointi: Valmistellaan virkatyönä pelastusosastolla.

Aikataulu: 15.3.2016–31.5.2018. Luonnos hallituksen esitykseksi oli lausunnolla 20.4.–13.6.2017. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle kevätistuntokaudella 2018, joko erillisenä esityksenä tai yhdessä pelastuslain muiden muutosesitysten kanssa. Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2019.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Hankkeessa on järjestetty kaksi kuulemistilaisuutta sekä työpajat nuohoojien ja pelastuslaitosten edustajille. Hankkeen etenemisestä on viestitty ministeriön internet-sivuilla sekä eri toimijoiden järjestämässä seminaareissa ja muissa tilaisuuksissa.

Vaikutusten ja vaihtoehtojen arviointi: Esiselvitys vuodelta 2014 (SM028:00/2012). Vaikutusten arviointi on tehty osana hallituksen esityksen valmistelua.

Suhde hallitusohjelmaan: Kyllä. Kuntien, maakuntien ja koko julkisen hallinnon kustannusten karsiminen (JTS-miljardi, hallituksen toimintasuunnitelma s. 88, reformi 2, toimenpide 1). Yritystoiminnan edellytysten parantaminen (hallituksen toimintasuunnitelma s. 14, kärkihanke 1, toimenpide 4/1). Säädösten sujuvoittaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen (hallituksen toimintasuunnitelma s. 79, kärkihanke 3, toimenpide 1).

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Neuvotteleva virkamies Kirsi Rajaniemi, puh. 0295 488 432, yli-insinööri Jaana Rajakko, puh. 0295 488 435, pelastusylitarkastaja Veli-Pekka Hautamäki, puh. 0295 488 419 ja säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, puh. 0295 488 236.

Valtioneuvoston asetus paloilmoittimista ja automaattisista sammutuslaitteistoista Sisäministeriön asetus eräiden pelastustoimen laitteiden kunnossapidosta

(SM018:00/2017; SMDno-2017-962)

Tavoite: Pelastustoimen laitteista annetun lain (10/2007) 5–10 ja 15 §:n mukaisten säännösten antaminen valtioneuvoston asetuksella ja pelastuslain (379/2011) 12 §:n mukaisien säännösten antaminen sisäministeriön asetuksella. Asetuksilla annetaan tarkemmat säännökset paloilmoittimien ja automaattisten sammutuslaitteistojen suunnittelusta, asennuksesta, huollosta ja tarkastuksesta ja kunnossapidosta ottaen huomioon toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset sekä vanhojen säädösten soveltamisesta saadut kokemukset. Hankkeessa tarkistetaan toiminnanharjoittajia koskevat ilmoitusmenettelyt ja pätevyysvaatimukset. Valmistelussa otetaan huomioon ympäristöministeriössä valmisteilla olevat muutokset rakennusten paloturvallisuusmääräyksiin.

Organisointi: Valmistellaan virkatyönä pelastusosastolla.

Aikataulu: Lausuntokierros 11/2017–1/2018. EU:n teknisten määräysten ilmoitusmenettely 3–5/2018. Asetusten on tarkoitus tulla voimaan heinäkuussa 2018.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Alan toimijoiden ja sidosryhmien kuuleminen. Hankkeen etenemisestä viestitään ministeriön internet-sivuilla sekä eri toimijoiden järjestämässä seminaareissa ja muissa tilaisuuksissa.

Vaikutusten ja vaihtoehtojen arviointi: Esiselvityksessä vuodelta 2011 on arvioitu säädösten muutostarpeita ja kartoitettu vaihtoehtoja. Vaikutusten arviointi tehdään osana asetuksen valmistelua.

Suhde hallitusohjelmaan: Kyllä. Säädösten sujuvoittaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen (hallituksen toimintasuunnitelma s. 79, kärkihanke 3, toimenpide 1).

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Ympäristöministeriö.

Yhteyshenkilöt: Neuvotteleva virkamies Kirsi Rajaniemi, puh. 0295 488 432, yli-insinööri Jaana Rajakko, puh. 0295 488 435 ja säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, puh. 0295 488 236.

Sisäministeriön asetus Pelastusopiston maksullisista suoritteista

(SM026:00/2017; SMDno-2017-1359)

Tavoite: Uudistetaan sisäministeriön asetus Pelastusopiston maksullisista suoritteista (1394/2016), joka on voimassa vuoden 2017 loppuun.

Organisointi: Valmistellaan virkatyönä pelastusosastolla.

Aikataulu: Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2018.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Toteutetaan osana valmistelua.

Vaikutusten ja vaihtoehtojen arviointi: Toteutetaan osana valmistelua.

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Lainsäädäntöjohtaja Mika Kättö, puh. 0295 488 413 ja säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, puh. 0295 488 236.

Sisäministeriön asetus Hätäkeskuslaitoksen maksullisista suoritteista

(SM025:00/2017; SMDno-2017-1358)

Tavoite: Uudistetaan sisäministeriön asetus Hätäkeskuslaitoksen maksullisista suoritteista (1382/2016), joka on voimassa vuoden 2017 loppuun.

Organisointi: Valmistellaan virkatyönä pelastusosastolla.

Aikataulu: Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2018.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Toteutetaan osana valmistelua.

Vaikutusten ja vaihtoehtojen arviointi: Toteutetaan osana valmistelua.

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Lainsäädäntöjohtaja Mika Kättö, puh. 0295 488 413 ja säädösvalmisteluvustaja Sari Mustila, puh. 0295 488 236.

RAJAVARTIO-OSASTO

Rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 10 ja 26 §:n muuttaminen

(SM003:00/2017)

Tavoite: Valmistellaan ns. kaksoiskansalaisuuden Rajavartiolaitoksen sotilasviroissa kieltävät säännökset.

Organisointi: Valmistellaan virkatyönä yhteistyössä puolustusministeriön kanssa.

Aikataulu: Hanke on asetettu 1.2.2017.

Osallisuus ja viestintä: Normaali lausuntokierros.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Kyseessä ns. suppea hallituksen esitys, arvioidaan valmistelun yhteydessä.

Suhde hallitusohjelmaan: Pääministeri Sipilän hallitusohjelman mukaisesti hallituksen tulee tarkentaa kaksoiskansalaisuuteen liittyvää lainsäädäntöä.

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Puolustusministeriö

Yhteyshenkilö: Hallitusneuvos Ari-Pekka Koivisto, puh. 0295 421601, rajavartiolylitarkastaja Pertti Normia, puh. 0295 421607

Rajavartiolainsäädännön tarkistaminen hybridiuhkiin varautumiseksi

(SM013:00/2016)

Tavoite: Selvitetään ja toteutetaan rajavartiolainsäädännön muutokset, jotka ovat tarpeen hybridiuhkiin varautumiseksi. Tavoitteena on, että normaaliolojen toimivaltuuksilla pysty-

tään toimimaan myös sellaisissa normaaliolojen häiriötilanteissa, joissa valmiuslaki ei vielä tule sovellettavaksi.

Aikataulu: Hanke on asetettu 28.4.2016. Lausuntokierros 7.6.–18.8.2017, ruotsinkielinen 11.7.–15.9.2017. Hallituksen esitys annetaan eduskunnalle syysistuntokaudella 2017, ja lainsäädännön on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2018.

Organisointi: Ohjausryhmä, jossa mukana rajavartio-osasto, poliisiosasto, maahanmuutto-osasto, pelastusosasto ja ministeriön kansainvälisten asioiden yksikkö, puolustusministeriö, Poliisihallitus, suojelupoliisi, Tulli, Pääesikunta ja Rajavartiolaitoksen henkilöstöjärjestöt. SM:n valmisteluresurssit: yksi vastuuvastuuvalmistelija ja asiantuntijatiimi rajavartio-osastolta.

Osallisuus ja viestintä: Keskeiset sidosryhmät ovat poliisi, Tulli, puolustusministeriö ja Pääesikunta, jotka ovat mukana hankkeen ohjausryhmässä. Ehdotus lähetetään laajalle lausuntokierrokselle. Tavallinen hanketiedotus ja tarpeen mukaan erillinen mediatiedotus.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Toteutetaan hankkeen aikana yhteistyötahojen kanssa.

Suhde hallitusohjelmaan: Hallitusohjelmassa todetaan, että kasvavat riskit ja uudet uhat edellyttävät koko yhteiskunnalta uudenlaista valmiutta ja varautumista. Hallitus vahvistaa kokonaisturvallisuusajattelua erityisesti uusien ja laaja-alaisten uhkien kuten hybridivai-
kuttamisen, kyberhyökkäysten ja terrorismin torjunnassa. Hallitusohjelman luku 11 ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikka.

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Poliisiosasto, maahanmuutto-osasto.

Yhteyshenkilö: Rajavartiolytarkastaja Anne Ihanus, puh. 0295 421608

Laki rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa

(SM002:00/2015)

Tavoite: Annetaan uusi laki rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa. Lakiin sisällytettäisiin rajavartiolain (578/2005) Rajavartiolaitoksen rikostorjuntaa koskevat säännökset. Rajavartiomiehen toimivaltuuksista salaisessa tiedonhankinnassa ja pakkokeinojen käytössä säädettäisiin tarkkarajaisesti ja luovutettiin nykyisin laissa käytetystä viittaustekniikasta.

Organisointi: Ohjausryhmä, jossa mukana rajavartio-osasto, poliisiosasto, oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, Poliisihallitus, Tulli ja Rajavartiolaitoksen henkilöstöjärjestöt. SM:n valmisteluresurssit: kaksi vastuuvastavalmistelijaa ja asiantuntijatiimi rajavartio-osastolta.

Aikataulu: Hanke on asetettu 13.3.2015. Lausuntokierros 21.6.-9.9.2016. Hallituksen esitys (HE 41/2017 vp) on annettu eduskunnalle 27.4.2017. Lain on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2018.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Keskeiset sidosryhmät ovat poliisi ja Tulli, jotka ovat mukana hankkeen ohjausryhmässä. Ehdotus lähetetään laajalle lausuntokierrokselle. Tavallinen hanketiedotus.

Vaikutusten ja vaihtoehtojen arviointi: Eri sääntelyvaihtoehtoja on alustavasti arvioitu rajavartiolain tarkistamishankkeen yhteydessä (SM031:00/2012). Olennaisimmat vaikutukset kohdistuvat viranomaistoimintaan. Erityisiä taloudellisia tai sukupuolivaikutuksia ei ole.

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Poliisiosasto, maahanmuutto-osasto, oikeusministeriö, valtiovarainministeriö.

Yhteyshenkilö: Lainsäädäntöneuvos Jaana Heikkinen, puh. 0295 421603, rajavartiolyhtäri-kastaja Pertti Normia, puh. 0295 427871

Henkilötietojen käsittelyä Rajavartiolaitoksessa koskevan lainsäädännön tarkistaminen (SM057:00/2016)

Tavoite: Toteutetaan uudistuneen EU:n tietosuojalainsäädännön edellyttämät muutokset henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annettuun lakiin sekä arvioidaan lain muut muutostarpeet. Lisäksi tarkistetaan meripelastuslain henkilötietojen käsittelyä koskevat säännökset.

Organisointi: Rajavartio-osaston sisäinen työryhmä.

Aikataulu: Hanke on asetettu 28.10.2016. Hallituksen esitys annetaan eduskunnalle viimeistään kevätistuntokaudella 2018. Lainsäädännön on tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian vuonna 2018.

Osallisuus ja viestintä: Keskeiset sidosryhmät ovat poliisi, Tulli, puolustushallinto ja oikeusministeriö. Hanke sovitetaan yhteen mainittujen sidosryhmien vastaavan säädösvalmistelun kanssa. Ehdotus lähetetään laajalle lausuntokierrokselle. Tavanomainen hanketiedotus.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Toteutetaan hankkeen aikana yhteistyötahojen kanssa.

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Poliisiosasto, maahanmuutto-osasto, oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, puolustusministeriö.

Sisäministeriössä on käynnissä lisäksi kaksi muuta EU:n tietosuojalainsäädännön uudistukseen liittyvää lainsäädäntöhanketta: poliisin henkilötietolainsäädännön kokonaisuudistus ja ulkomaalaisrekisterilainsäädännön uudistaminen ja saattaminen vastaamaan EU:n tietosuoja-asetusta sekä henkilötietojen käsittelyä.

Yhteyshenkilö: Rajavartiolytarkastaja Anne Ihanus, puh. 0295 421608

Sisäministeriön asetus Rajavartiolaitoksen suoritteiden maksullisuudesta

Tavoite: Valmistellaan Rajavartiolaitoksen maksullisista suoritteista perittävien maksujen määräytymisen perusteet ja maksujen määrät vuosille 2018 ja 2019.

Organisointi: Asetuksen muutos valmistellaan virkatyönä.

Aikataulu: Asetus valmistellaan syksyllä 2017 ja annetaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2018.

Osallisuus ja viestintä: Lausuntopyyntö VM. Uudesta asetuksesta tiedotetaan normaaliin tapaan.

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen toimintaan: Poliisiosasto

Yhteyshenkilö: Rajavartiolytarkastaja Pertti Normia, puh. 0295 421607.

MINISTERIÖN KANSAINVÄLISTEN ASIOIDEN YKSIKKÖ

Siviilihenkilöstön osallistumista kriisinhallintaan koskevan lainsäädännön tarkistaminen

(SM015:00/2015)

Tavoite: Laki siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan (1287/2004) tuli voimaan 1.1.2005. Sen jälkeen kriisien ja konfliktien toimintaympäristössä, kansainvälisessä kriisinhallinnassa ja siihen osallistuvissa kansainvälisissä järjestöissä on tapahtunut merkittävää kehitystä mm. Lissabonin sopimuksen, Euroopan unionin ulkosuhdehallinnon sekä ulkoisen ja sisäisen turvallisuuden strategisen ja konseptuaalisen kehityksen vaikutuksesta. Hankkeen tavoitteena on selvittää tämän kehityksen vaikutukset lakiin ja muut lain soveltamisessa ilmenneet muutostarpeet sekä tehdä tarvittavat muutokset lainsäädäntöön. Samalla tulee tarkistaa muu siviilikriisinhallintaa koskeva lainsäädäntö.

Hankkeen tarkoituksena on ottaa huomioon ulkoasiainministeriön 14.5.2013–4.11.2014 toimineen työryhmän työn tulokset (UM006:00/2013). Työryhmä arvioi kriisinhallintaan ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön liittyviä lainsäädännön muutostarpeita. Työryhmän työskentelyssä nousi esiin muutostarpeita, joita sisäministeriö esitti työryhmälle, työryhmän mietintöön ja lainsäädäntöön.

Hankkeessa otetaan huomioon myös sisäministeriön 12.3.2010 asettaman siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden oikeudellista asemaa selvittäneen työryhmän raportti 30.6.2011 (sisäasiainministeriön julkaisu 26/2011) sekä voimakeinojen käyttöä siviilikriisinhallintatehtävissä koskeva säädöshanke (SM040:00/2012).

Organisointi: Hanketta varten on perustettu työryhmä. Työryhmän puheenjohtajana toimii kansainvälisten asioiden yksikön päällikkö ja varapuheenjohtajana ulkoasiainministeriön nimeämä virkamies. Työryhmässä on jäsenet kansainvälisten asioiden yksiköstä, pelastusosastolta, rajavartio-osastolta, poliisiosastolta, puolustusministeriöstä, ja ulkoasiainministeriöstä. Sosiaali- ja terveysministeriö osallistui työryhmän työhön kesään 2017 saakka. Työryhmän sihteereinä toimivat kansainvälisten asioiden yksikön ja ulkoasiainministeriön virkamiehet.

Osana työryhmän työtä sisäministeriö asetti 14.2.2017 selvitysryhmän tarkastelemaan Kriisinhallintakeskuksen asemaa ja tehtäviä. Selvitysryhmä antoi selvityksensä sisäministerille ja työryhmälle 31.5.2017. Työryhmä ottaa mietinnössään huomioon selvitysryhmän työn tulokset.

Aikataulu: Työryhmä on asetettu ajalle 15.1.2016–31.12.2016. Työryhmän toimikautta on jatkettu 31.12.2017 asti. Säädosmuutokset on tarkoitus antaa eduskunnalle kevädistuntokaudella 2018.

Osallisuus ja viestintä: Hankkeen työskentely on osallistavaa ja kattavaa. Hankkeessa on järjestetty laaja kuuleminen, jossa otettiin huomioon siviilikriisihallinnan kannalta keskeiset toimijat ja henkilöstöjärjestöt. Hankkeelle laaditaan erillinen viestintäsuunnitelma.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaihtoehtoja ja vaikutuksia arvioidaan asiantuntijatyöskentelyssä hankkeen aikana.

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Hanke liittyy poliisi-osaston, rajavartiolaitos-osaston ja pelastusosaston toimialaan. Hanke liittyy myös mm. ulkoasiainministeriön, puolustusministeriön, oikeusministeriön ja valtiovarainministeriön toimialaan.

Yhteyshenkilöt: Johtava asiantuntija Tapio Puurunen, puh. 0295 488 254.

Sisäasioiden rahastoista annetun lain ja asetuksen tarkistaminen

(SM065:00/2016)

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on tehdä sisäasioiden rahastoja koskevaan lainsäädäntöön tarvittavat muutokset siten, että rahastojen täysimääräinen hyödyntäminen on mahdollista. Lain ja asetuksen voimaantulon jälkeen rahastojen täytäntöönpanossa on havaittu joustamattomuutta ja ylimääräistä hallinnollista taakkaa lisääviä velvoitteita, joita on syytä arvioida uudelleen.

Työryhmän tehtävänä on valmistella ehdotus sisäasioiden rahastoja koskevan lain (903/2014) muutoksiksi sekä ehdotus muutetuksi valtioneuvoston asetukseksi (351/2015). Hankkeen aikana tulee selvittää ja tämän perusteella tehdä perustellut ehdotukset muutoksiksi erityisesti kansallisten ohjelmien ja toimeenpano-ohjelmien muuttamisesta sekä vakioyksikkökustannusten kategorian laajentamisesta erityisesti paluutoimenpiteiden osalta.

Organisointi: Hankkeen valmistelua varten on perustettu työryhmä, jossa on edustettuna valmistelun kannalta keskeiset tahot.

Aikataulu: Työryhmän toimikausi on 24.4.-31.10.2017. Työryhmän loppuraportti on parhaillaan viimeisteltävänä. Tavoitteena on saada hallituksen esitys eduskuntakäsittelyyn syysistuntokaudella 2017. Ehdotettujen muutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2018.

Osallisuus ja viestintä: Hankkeen aikana on järjestetty sidosryhmien kuulemistilaisuus, johon myös työryhmän jäsenet voivat osallistua. Hankkeelle on tehty viestintäsuunnitelma.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Valmisteltu työryhmätyöskentelyn yhteydessä.

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei.

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilö: Neuvotteleva virkamies Pauliina Eskola, puh. 0295 488 263.

1.2 EU-säädöshankkeet

POLIISIOSASTO

Direktiivi lentomatikustajarekisterin tietojen (PNR-tiedot) käyttämisestä lainvalvontaan

EU-säädös

Säädöksen tavoite ja sisältö on lentoyhtiöiden keräämien matkustajarekisteritietojen saattaminen myös lainvalvontaviranomaisten käyttöön terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi. Direktiivi hyväksyttiin huhtikuussa 2016 (EUVL, L 119/2016), määräaika kansalliselle täytäntöönpanolle toukokuu 2018.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Lentoliikenteen harjoittajille asetettavasta velvollisuudesta käsitellä PNR-tietoja on säädettävä lailla, samoin henkilötietojen käsittelyä koskevaa lainsäädäntöä on tarkistettava. Karkea arvio järjestelmän rakentamisen kustannuksista viranomaisille on 1,8-3 miljoonaa euroa (huhtikuulta 2012). Lisäksi analyysitoiminnan resursseja on jonkin verran vahvistettava. Lentoliikenteen harjoittajille karkea arvio kustannuksista on 0,10- 0,20 euroa/lippu.

Liittyykö muiden osastojen toimialaan: Rajavartio-osasto, lisäksi oikeusministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö sekä valtiovarainministeriön toimiala.

Kansallinen täytäntöönpano

Tavoite: Tavoitteena on toteuttaa direktiivin kansallinen täytäntöönpanolainsäädäntö.

Aikataulu: Alustava suunnitelma: Direktiivi pannaan täytäntöön osana poliisin henkilö-tietolainsäädännön kokonaisuudistusta (SM064:00/2015), jonka hankkeen toimikausi on 28.1.2016-28.2.2018.

Organisointi: Kokonaisuudistushankkeen työryhmä, jossa edustettuina lainvalmistelun kannalta keskeiset tahot.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Kansallisten vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi tapahtuu suurelta osin neuvotteluvaiheessa ennen kansallista täytäntöönpanoa. Tavanomaiset kuulemiset hallituksen esitysluonnoksesta.

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen toimialaan: Rajavartio-osasto

Yhteyshenkilö: Neuvotteleva virkamies Jouko Huhtamäki, puh. 0295 488 556.

Direktiivi yksilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten torjumista, tutkimista, selvittämistä ja syytteenpanoa tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta

EU-säädös

Direktiivi (EU) 2016/680 on annettu 27.4.2016. Täytäntöönpanon määräaika toukokuu 2018.

Kansallinen täytäntöönpano

Kansallisen täytäntöönpanon valmistelu on käynnistynyt maaliskuussa 2016. Oikeusministeriö on asettanut säädöshankkeen direktiivin soveltamisalaan kuuluvia viranomaisia koskevan lakiehdotuksen valmistelua varten. Säädöspaketti edellyttää uutta lainsäädäntöä ja muutoksia erityislainsäädäntöön. Täytäntöönpanoon liittyy kansallinen säädöshanke, jonka tarkoituksena on valmistella laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa, Poliisin henkilötietolainsäädännön kokonaisuudistus (SM064:00/2015), ks edellä luku 1.1. Poliisin

henkilötietolain kokonaisuudistuksella on tarkoitus täydentää tarvittavin osin direktiivin täytäntöönpanolakia.

Liittykö muiden osastojen toimialaan: Tietosuoja-asetus koskee koko valtionhallintoa. Direktiiviehdotus koskee erityisesti myös rajavartio-osastoa.

Sisäministeriössä on käynnissä kolme EU:n tietosuojalainsäädännön uudistukseen liittyvää lainsäädäntöhanketta: poliisin henkilötietolainsäädännön kokonaisuudistus, ulkomaalaisrekisterilainsäädännön uudistaminen ja saattaminen vastaamaan EU:n tietosuoja-asetusta sekä henkilötietojen käsittelyä Rajavartiolaitoksessa koskevan lainsäädännön tarkistaminen.

Yhteyshenkilö: Ylitarkastaja Virpi Koivu 0295 488 592.

Direktiivi aseiden hankinnan ja hallussapidon valvonnasta annetun neuvoston direktiivin muuttamisesta

EU-säädös

Tavoitteena on huolehtia siitä, että sisämarkkinat toimivat ampuma-aseiden osalta ja samalla taata korkea turvallisuuden taso EU:n kansalaisille.

Direktiivi on annettu 17.5.2017 (EU) 2017/853.

Kansallinen täytäntöönpano:

Kansallista täytäntöönpanoa varten on asetettu työryhmä toukokuussa 2017.

Yhteyshenkilö: Johtava asiantuntija Johanna Puiro puh. 0295 488 584.

Kansallinen täytäntöönpano

(SM011:00/2017)

Tavoite: Laatia hallituksen esityksen muotoon ampuma-asedirektiivin muuttamisesta johtuvat tarvittavat muutokset kansalliseen lainsäädäntöön, lähinnä ampuma-aselakiin ja tarvittaessa myös lakiin vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta. Ensisijaisesti esitykseen sisällytetään muutokset, joiden osalta täytäntöönpanoaika on 15 kuukautta. Mahdollisuuksien mukaan tehdään myös muut ampuma-asedirektiivin edellyttämät muutokset.

Organisointi: Sisäministeriön asettama työryhmä. Hankkeessa osallistetaan keskeiset sidosryhmät (puolustusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Poliisihallitus sekä kansalaisyhteiskunta). Hankkeessa pyydetään lausunnot keskeisiltä intressitahoilta. Lisäksi

järjestetään keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia asiantuntijoille ja sidosryhmille hankkeen kuluessa ja kuullaan tarvittaessa eri asiantuntijoita.

Hankkeessa tulee arvioida erityisesti sen taloudelliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset.

Hankkeesta tiedotetaan ja sitä koskevaa tietoa pidetään saatavilla valmistelun eri vaiheissa.

Aikataulu: Direktiivin täytäntöönpanon määräaika on 14.9.2018, osin 14.12.2019. Hankkeen toimikausi on 3.5.2017-30.6.2018. Asedirektiivin kansallisten säädösten tulisi olla voimassa 9/2018.

Yhteyshenkilöt: Johtava asiantuntija Johanna Puiro, puh. 0295 488 584, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, puh. 0295 488 236.

1. Asetusehdotus Schengenin tietojärjestelmän (SIS) perustamisesta, toiminnasta ja käytöstä poliisiyhteistyössä ja oikeudellisessa yhteistyössä rikosasioissa, asetuksen 515/2014 muuttamisesta sekä asetuksen 1986/2006, neuvoston päätöksen 2007/533/YOS ja komission päätöksen 2010/261/EU kumoamisesta
2. Asetusehdotus Schengenin tietojärjestelmän (SIS) perustamisesta, toiminnasta ja käytöstä rajatarkastuksissa, asetuksen 515/2014 muuttamisesta ja asetuksen 1987/2006 kumoamisesta sekä
3. Asetusehdotus Schengenin tietojärjestelmän käytöstä EU:n alueella laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi

EU-säädös:

Ehdotusten tavoitteena on entisestään parantaa SIS:ä palvelemaan terrorismin ja rajat ylittävän rikollisuuden torjunnassa, parantaa rajaturvallisuutta ja muuttoliikkeen hallintaa, varmistaa tehokas tietojenvaihto jäsenvaltioiden välillä ja edistää unionin kansalaisten turvallisuutta. Ehdotuksia käsitellään neuvoston Schengen-kysymysten (Schengenin säännöstö) työryhmässä. Ehdotukset on annettu 21.12.2016.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: EU-asetukset ovat suoraan sovellettavaa oikeutta.

Laisa henkilötietojenkäsittelystä poliisitoimessa (761/2003) on säädetty toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmän (SIS II) perustamisesta, toiminnasta ja käytöstä annetun neuvoston päätöksen (533/2007/YOS) edellyttämistä asioista. Kyseiset säännökset

tulee tarkistaa ja kumota siltä osin, kun ne korvaantuvat SIS-poliisiyhteistyöasetuksella. SIS-järjestelmää koskevat kirjaukset tulee tarkistaa henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetussa laissa (579/2005). Suomella ei ole käytössä kansallista kopiota EU:n tietojärjestelmästä, minkä käyttöönottoa komissio ehdottaa pakolliseksi. Jos ehdotus on toteutettava kansallisin varoin, alustavan arvion mukaan kansallisen kopion rakentaminen, käyttöönotto ja ylläpito tulevat aiheuttamaan Suomelle yhteensä noin 4 miljoonan euron kertaluontoiset kustannukset vuosina 2018 – 2020 alla olevassa taulukossa esitetyn mukaisesti. Vuodesta 2021 alkaen ylläpitomenot ovat pysyviä ja vuositasolla 0,5 milj. euroa.

Kansallisen kopion rakentaminen vaatinee toteuttamiseen lisähenkilöresursseja 4 htv:tä (ja 300.000 euron lisämäärärahaa per vuosi) vuosina 2018–2020. Yhteensä vaikutukset EU-budjettiin olisivat siten 101,1 miljoonaan euroa.

Alustavien arvioiden mukaan UMA-tietojärjestelmän muutostöistä aiheutuvat menot olisivat 500 000–1 000 000 euroa. Henkilöstötarvetta aiheuttaisi asetuksen mukaisten tiedustelujen käsittely ja Suomelle esitettävät palautuspyynnöt. Jos Maahanmuuttovirastolta edellytetään, että sillä on valmiudet käsitellä asetuksen mukaisia tiedusteluja ja palautuspyyntöjä päivystysluonteisesti jokaisena päivänä läpi vuorokauden, tarvittaisiin Maahanmuuttovirastolle näiden tehtävien hoitamiseksi arviolta seitsemän henkilötyövuoden lisäys. Seitsemän henkilötyövuoden lisäys Maahanmuuttovirastossa tarkoittaisi noin 490 000 euroa.

Asetusehdotukset vaikuttavat myös kansalliseen viisumitietojärjestelmäympäristöön liityntöineen, ja alustava kustannusarvio esityksen mukaisista vaadittavista viisumiympäristön muutoksista on noin 600 000 euroa.

Vaikutukset EU-budjettiin olisivat noin 101,1 miljoonaan euroa.

Asetusehdotusten käsittely on edennyt siten, että tämänhetkisen tekstin mukaan taloudelliset vaikutukset Suomelle olisivat huomattavasti edellä mainittua vähäisemmät.

Liittykö muiden osastojen toimialaan: Rajavartio-osasto ja maahanmuutto-osasto.

Yhteyshenkilöt: Lainsäädäntöneuvos Hannele Taavila, puh. 029 548 8568, säädösvalmisteluavustaja Paula Honkanen, puh. 0295 488 554.

MAAHANMUUTTO-OSASTO

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijänä työskentelyä varten

EU-säädös

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijänä työskentelyä varten.

Direktiivi on annettu 26.2.2014 (2014/36/EU). Kansallisen täytäntöönpanon määräaika 30.9.2016.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Vaikutukset kohdistuvat sisäministeriön, ulkoasiainministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön sekä sosi-
aali- ja terveysministeriöiden toimialaan kuuluvaan lainsäädäntöön. Direktiivin keskeinen vaikutus liittyy sen sisältämään yhdenvertaisen kohtelun vaatimukseen, jonka sovittaminen yhteen Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvajärjestelmän kanssa edellyttää poikkeamista järjestelmän peruseräistä.

Direktiivi edellyttää eräiltä osin ulkomaalaislaissa säädettyjen lupien myöntämistä koskevien perusratkaisujen muuttamista. Täytäntöönpanon yhteydessä järjestelmä pyritään rakentamaan niin nopeaksi, tehokkaaksi ja taloudelliseksi kuin se direktiivin ja kansallisen järjestelmän asettamissa rajoissa on mahdollista tehdä. Kustannusvaikutukset arvioidaan vähäisiksi, koska valtaosa kausityöntekijöistä tulee satokauden lyhyden vuoksi jatkossakin viisumilla eikä tarvetta uusien lupatyyppeiden laajaan käyttöön juuri ole. Täytäntöönpanon ei arvioida vaikuttavan kausityöntekijöiden kokonaismäärään, mutta sillä voi olla vaikutusta kausityöntekijöiden jakautumiseen alle ja yli kolmeksi kuukaudeksi tulevien välillä.

Täytäntöönpanon suurin merkitys on siinä, että sillä varmistetaan maatalousvaltaisten ja harvaanasuttujen seutujen tarvitseman kausityövoiman saanti jatkossakin. Kausityöntekijöiden riittävä määrä on keskeinen tekijä myös vakinaisten työpaikkojen säilymiselle alueilla, joilla korvaavia työpaikkoja ei juuri ole. Useat maatalouden sektorit ovat täysin riippuvaisia kausityöntekijöistä. Kausityöntekijöiden määrä mukaan lukien maatalouden työntekijöistä noin kolmannes on ulkomaalaisia.

Kustannusvaikutuksista keskeisimmät liittyvät sairaanhoitoon. Tähän mennessä kausityöntekijät eivät ole kuormittaneet työskentelykuntansa terveyskeskuksia. Terveystieteiden laajenemisen ei arvioida muuttavan tilannetta ainakaan valtiontalouden näkökulmasta merkittävästi, vaikka direktiivi edellyttääkin aiempaa laajempaa oikeutta saada terveyden- ja sairaanhoidon palveluita.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoasianministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö.

Kansallinen täytäntöönpano:

(SM046:00/2014, SMDno-2014-2831)

Tavoite: Direktiivi saatetaan kansallisesti voimaan säätämällä kausityölaki, joka soveltuvin osin nojautuu ulkomaalaislakiin.

Organisointi: Hankkeen vastuhenkilö on neuvotteleva virkamies Harri Sivula sisäministeriön maahanmuutto-osaston oikeudellisesta yksiköstä. Hankkeessa on mukana myös erityisasiantuntija Jarmo Tiukkanen samasta yksiköstä. Työryhmässä ovat edustettuna myös sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoasiainministeriö, valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö ja Maahanmuuttovirasto. Opetus- ja kulttuuriministeriö on varannut mahdollisuuden tulla kuulluksi toimialaansa liittyvissä kysymyksissä.

Aikataulu: Direktiivin täytäntöönpanon määräaika 30.9.2016. Hallituksen esitys eduskunnalle annetaan kevätistuntokaudella 2017.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Sidosryhmäyhteistyössä keskeisessä asemassa ovat työmarkkinaosapuolet. Täytäntöönpano edellyttää kolmikantavalmistelua, joka toteutetaan työ- ja elinkeinoministeriön johdolla toimivassa jaostossa. Soveltamisalaan kuuluu hyvin erityyppisiä ryhmiä, joiden alakohtaisten säännösten valmistelu edellyttää kahdenvälisiä neuvotteluja kunkin järjestön kanssa. Valmisteluun liittyy myös normaali kuulemismenettely. Tiedottaminen suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä ministeriön viestintäyksikön kanssa.

Vaikutusten ja vaihtoehtojen arviointi: Esitys sisältää laajan vaikutusarviointia koskevan kokonaisuuden, jossa vaikutukset arvioidaan eri näkökulmista. Se sisältää myös kuvauksen vaihtoehtoisista toteuttamistavoista ja perustellun arvion valituista toteuttamistavoista.

Suhde hallitusohjelmaan: Ei.

Suhde talousarvioon: Täytäntöönpano voidaan ainakin suurelta osin toteuttaa niin, että sillä ei ole talousarvioon liittyviä vaikutuksia. Useat esitettävistä ratkaisuista olisi mahdollisuus toteuttaa myös niin, että ne edellyttäisivät tietojärjestelmämuutoksia, joihin liittyisi kustannusvaikutuksia. Valmistelussa pyritään välttämään kustannusvaikutuksia.

Liittykö muiden osastojen toimialaan: Ei.

Yhteyshenkilö: Neuvotteleva virkamies Harri Sivula, puh. 0295 488 623.

Yritysten sisällä siirtyviä henkilöitä koskeva direktiivi

EU-säädös

Direktiivi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä.

Direktiivi on annettu 15.5.2014 (2014/66/EU).

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Vaikutukset kohdistuvat sisäministeriön hallinnonalan lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön sekä ulkoasiainministeriön hallinnonaloille.

Suomi on aiemmin myöntänyt direktiivin tarkoittamille henkilöille oleskelulupia pääasias-
sa asiantuntijoina. Kansallisiin lupiin sisältyy oikeus työskennellä vain Suomessa.

Direktiivin täytäntöönpano laajentaisi Suomessa myönnetyllä luvalla työskentelevien joh-
tajien, asiantuntijoiden ja harjoittelijoiden oikeutta työskennellä eräin rajoituksin myös
muissa EU:n jäsenvaltioissa. Vastaavasti se merkitsisi oikeutta työskennellä Suomessa
muissa jäsenvaltioissa myönnettyillä luvilla.

Direktiivin täytäntöönpano laajimmassa muodossaan olisi merkityksellinen kansainvälisille
yrityksille, joilla on toimipisteitä useissa eri jäsenvaltioissa sekä näiden työntekijöille. Rajoit-
ukseton täytäntöönpano voisi parantaa Suomen houkuttelevuutta ankarasti kilpaillussa
maahanmuuttajaryhmässä. Suomi on neuvottelujen alusta alkaen suhtautunut torjuvasti
liikkuvuuden laajentamiseen ja halunnut estää mahdollisuuden työskennellä Suomessa
toisen jäsenvaltion myöntämällä luvalla.

Esityksen taloudelliset vaikutukset ovat käytännössä merkityksettömät, koska sen tarjo-
amia mahdollisuuksia hallintorakenteen keventämiseen ja talouselämän toimintamahdol-
lisuuksien kehittämiseen ei täysimääräisesti hyödynnetä. Ryhmään kuuluvien henkilöiden
ei arvioida kuormittavan Suomen sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmää, koska tulotaso
on korkea ja sairaanhoito vakuutusin turvattu.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Työ- ja elinkeinomi-
nisteriö, ulkoasiainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, valtiovarainministeriö, ympäris-
töministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö.

Kansallinen täytäntöönpano:

(SM046:00/2014, SMDno-2014-2831)

Tavoite: Direktiivi saatetaan kansallisesti voimaan säätämällä erillislaki, joka soveltuvin osin nojautuu ulkomaalaislakiin.

Organisointi: Hankkeen vastuuhenkilö on neuvotteleva virkamies Harri Sivula sisäministeriön maahanmuutto-osaston oikeudellisesta yksiköstä. Hankkeessa on mukana myös erityisasiantuntija Jarmo Tiukkanen samasta yksiköstä. Työryhmässä ovat edustettuina sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoasiainministeriö, valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö ja Maahanmuuttovirasto. Opetus- ja kulttuuriministeriö on varannut mahdollisuuden tulla kuulluksi toimialaansa liittyvissä kysymyksissä. Valmistelussa on neuvoteltu eri aloja edustavien työmarkkinaosapuolten kanssa. Tavoitteena on, että keskeisiin ongelmiin olisi löydetty neuvotteluratkaisut jo ennen virallista lausuntokierrosta.

Aikataulu: Direktiivi on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä viimeistään 29.11.2016. Hallituksen esitys on annettu eduskunnalle 28.6.2017.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Sidosryhmäyhteistyössä keskeisessä asemassa ovat työmarkkinaosapuolet. Täytäntöönpano edellyttää kolmikantavalmistelua, joka toteutetaan työ- ja elinkeinoministeriön johdolla toimivassa jaostossa. Soveltamisalaan kuuluu hyvin erityyppisiä ryhmiä, joiden alakohtaisten säännösten valmistelu edellyttää kahdenvälisiä neuvotteluita kunkin järjestön kanssa. Valmisteluun liittyy myös normaali kuulemismenettely. Tiedottaminen suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä ministeriön viestintäyksikön kanssa.

Vaikutusten ja vaihtoehtojen arviointi: Esitys sisältää laajan vaikutusarviointia koskevan kokonaisuuden, jossa vaikutukset arvioidaan eri näkökulmista. Se sisältää myös kuvauksen vaihtoehtoisista toteuttamistavoista ja perustellun arvion valituista toteuttamistavoista.

Suhde hallitusohjelmaan: Ei.

Suhde talousarvioon: Esitys voidaan toteuttaa niin, että sillä ei ole talousarvioon liittyviä vaikutuksia. Useat esitetyistä ratkaisuista olisi mahdollisuus toteuttaa niin, että ne edellyttäisivät tietojärjestelmämuutoksia, joihin liittyisi kustannusvaikutuksia. Valmistelussa on pyritty siihen, ettei täytäntöönpanoon liittyisi kustannusvaikutuksia.

Liittykö muiden osastojen toimialaan: ei.

Yhteyshenkilö: Neuvotteleva virkamies Harri Sivula 0295 488 623.

Direktiivi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimusta, opiskelua, harjoittelua, vapaaehtoistyötä, oppilasvaihto-ohjelmaa tai koulutushanketta ja au pairina työskentelyä varten (uudelleenlaadittu)

EU-säädös

Direktiivi on annettu 11.5.2016 (2016/801/EU).

Aikaisemmin annetut opiskelijoita (2004/114/EY) ja tutkijoita (2005/71/EY) koskevat direktiivit kumotaan ja niistä säädetään tässä direktiivissä uudelleen ja samassa yhteydessä säädetään otsikossa mainittujen muiden ryhmien maahantulosta ja maassa oleskelusta.

Direktiivin tutkimusta, opiskelua, harjoittelua ja eurooppalaisen vapaaehtoispalvelun puitteissa tehtävää vapaaehtoistyötä koskevat osiot ovat pakollisia. Direktiivin oppilasvaihto-ohjelmia tai opetushankkeita ja muuta kuin eurooppalaisen vapaaehtoispalvelun puitteissa tehtävää vapaaehtoistyötä ja au pairina työskentelyä koskevat osiot ovat vapaaehtoisia.

Direktiivissä säädetään tutkijoiden ja näiden perheenjäsenten sekä opiskelijoiden osalta EU:n sisäisestä liikkuvuudesta. Siinä säädetään myös yhdenvertaisesta kohtelusta ottaen huomioon, mitä on säädetty ns. yhdistelmälapadirektiivissä (2011/98/EU).

Kansallinen täytäntöönpano

(SMDno-2016-1488)

Tavoite: Sisäministeriö on asettanut 13.10.2016 hankkeen, jonka tehtävänä on direktiivin pakollisten osioiden täytäntöönpano osaksi kansallista lainsäädäntöä. Siten täytäntöönpano koskee tutkimusta, opiskelua, harjoittelua ja vapaaehtoistyötä. Direktiivin vapaaehtoisia osioita täytäntöönpano ei koske. Tehtävänä on mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon muutkin lainsäädännön muutostarpeet aihealueeseen liittyen, ottaen huomioon esim. mitä Valtiontalouden tarkastusviraston tuloksellisuustarkastuskertomuksessa 3/2016 (Maahantulon viranomaistoiminta ja sen kehittäminen) on esitetty.

Tehtävänä on selvittää täytäntöönpanon edellyttämät lainsäädäntötarpeet ja valmistella ehdotukset tarvittaviksi lainsäädännön muutoksiksi sekä sovittaa valmisteltävien säännösten kanssa yhteen mahdollisesti itsenäisesti annettavien ja muiden esitysten yhteydessä annettavien säännösten valmistelu.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Direktiivin vaikutukset painottuvat sisäministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonaloille.

Direktiivin kansallinen täytäntöönpano tulee aiheuttamaan muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön oleskeluluvan myöntämistä ja hakemusmenettelyä koskevien säännösten osalta. Kansalliseen lainsäädäntöön on myös lisättävä säännökset tutkijoiden ja opiskelijoiden osalta koskien EU:n sisäistä liikkuvuutta. Jäsenvaltioilla tulee olla kontaktipiste, joka vastaa muun muassa liikkumiseen liittyvistä ilmoituksista. Liikkumisesta tulee myös pitää tilastoa ja raportoida siitä komissiolle.

Organisointi, resurssit: Hankkeen vastuhenkilö on johtava asiantuntija Jarmo Tiukkanen sisäministeriön maahanmuutto-osaston oikeudellisesta yksiköstä. Hankkeen työryhmään kuuluu erityisasiantuntija Berit Kiuru samasta yksiköstä. Työryhmässä on edustajat opetus- ja kulttuuriministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä, työ- ja elinkeinoministeriöstä sekä Maahanmuuttovirastosta. Hankkeen yhteydessä kuullaan ulkoasiainministeriön, ympäristöministeriön ja valtiovarainministeriön edustajia sekä mahdollisesti muita tahoja.

Aikataulu: Hankkeen toimikausi on 13.10.2016–31.5.2018. Hallituksen esitys annetaan eduskunnalle helmikuussa 2018 (viikolla 7). Kansallinen täytäntöönpano tulee tehdä viimeistään 23.5.2018.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Sidosryhmäyhteistyössä keskeisessä asemassa ovat asianomaiset ministeriöt. Valmisteluun liittyy myös normaali kuulemismenettely. Tiedottaminen suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä ministeriön viestintäyksikön kanssa.

Suhde talousarvioon: Hanketta asetettaessa on arvioitu, että sillä ei ole merkittäviä välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Taloudellisia vaikutuksia voi olla direktiivin edellyttämän yhdenvertaisen kohtelun osalta. Taloudellisia vaikutuksia arvioidaan hankkeen aikana, jolloin asia täsmentyy.

Liittykö muiden osastojen toimialaan: Ei.

Yhteyshenkilö: Johtava asiantuntija Jarmo Tiukkanen, puh. 0295 488 606.

Komission ehdotus menettelydirektiivin muuttamisesta asetukseksi

Komission ehdotus [KOM(2016)467 lopullinen] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kansainvälistä suojelua koskevasta yhteisestä menettelystä unionissa.

EU-säädöksen valmistelu

Ehdotuksellaan komissio pyrkii varmistamaan nopean ja samalla korkealaatuisen menettelyn kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelemiseksi. Ehdotus pohjautuu nykyiseen menettelydirektiiviin, joka ehdotetaan muutettavaksi asetukseksi, jotta menettelyt olisivat jäsenvaltioissa jatkossa nykyistä yhdenmukaisempia. Ehdotuksen mukaan hakijalle annettaisiin nykyistä paremmin tietoja hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan sekä turvapaikkamenettelystä. Tämän perusteella hakijalle voi aiheutua nykyistä vakavampia kielteisiä seuraamuksia, kuten hakemuksen hylkääminen, jos hakija laiminlyö yhteistyövelvoitteen eikä edistä asiansa selvittämistä. Menettelyn väärinkäytön torjuntaan annetaan nykyistä tehokkaampia keinoja. Ehdotukseen sisältyy entistä lyhyempiä ja uusia määräaikoja hakemusten käsittelylle. Tärkeä väline menettelyn tehostamisessa on turvallisten maiden käsitteiden nykyistä yhdenmukaisempi käyttö. Palautuksen ollessa mahdollinen ensimmäiseen turvapaikkamaahan tai turvalliseen kolmanteen maahan, hakemus voidaan jättää sisällöltään tutkimatta. Turvallisen alkuperämaan ollessa kyseessä hakemus voidaan käsitellä nopeutetussa menettelyssä. Tavoitteena on EU-tason luetteloita turvallisista maista.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä on annettu 25.8.2016.

Vaikutuksen kansalliseen lainsäädäntöön: Ehdotuksella olisi toteutuessaan merkittäviä seuraamuksia turvapaikkamenettelyyn.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asian valmistelu- ja koordinoituvastuu on maahanmuutto-osastolla.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Poliisi- ja rajavartiolaito-osasto sekä useiden muiden ministeriöiden hallinnonala, eniten oikeusministeriö.

Kansallinen täytäntöönpano:

Asetusta ei erikseen toimeenpanna kansallisesti.

Yhteyshenkilö: Hallitusneuvos Annikki Vanamo-Alho, puh. 0295 488617.

Komission ehdotus määritelmädirektiivin muuttamisesta asetukseksi ja pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemaa koskevan neuvoston direktiivin 2003/109/EY muuttamiseksi

Komission ehdotus [KOM(2016)466 lopullinen] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetty suojelun sisällölle (jäljempänä määritelmäasetus) sekä pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemaa koskevan neuvoston direktiivin 2003/109/EY muuttamiseksi.

EU-säädöksen valmistelu

Ehdotuksellaan komissio pyrkii entisestään yhdenmukaistamaan yhteisiä edellytyksiä, joilla tunnustetaan kansainvälisen suojelun tarpeessa olevat henkilöt, sekä yhtenäistämään turvapaikkapäätöksentekoa eri puolilla EU:ta. Jäsenvaltioiden viranomaiset veloitetaan ottamaan huomioon suojelua myönnettäessä ja pakolais- tai toissijaisen suojeluaseman lakkaamisarvioinnissa yhteinen analyysi ja ohjeistus. Kansainvälistä suojelua annetaan vain niin kauan kun vainoon tai vakavaan haittaan perustuvat syyt ovat olemassa. Kansainvälistä suojelua saavien edelleen liikkumista unionin alueella pyritään estämään. Kansainvälistä suojelua saavien oikeuksia harmonisoidaan edelleen ja perheenjäsenyyden ulottuvuutta laajennetaan. Kansainvälistä suojelua saavien kotoutumisen kannustimia vahvistetaan. Komissio ehdottaa, että ehdotuksen pohjana oleva nykyinen määritelmädirektiivi muutetaan asetuksen muotoon.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä on annettu 25.8.2016. U-jatkokirjeet on annettu 21.4.2017 ja 13.9.2017.

Vaikutuksen kansalliseen lainsäädäntöön: Ehdotus aiheuttaisi tarvetta muuttaa kansallista lainsäädäntöä, erityisesti ulkomaalaislakia.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asian valmistelu- ja koordinoituvastuu on maahanmuutto-osastolla.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Muutamien muiden ministeriöiden hallinnonala (STM, TEM, OM, OKM).

Kansallinen täytäntöönpano:

Asetusta ei erikseen toimeenpanna kansallisesti

Yhteyshenkilö: Erityisasiantuntija Johanna Rätty puh. 0295 488 605.

Komission ehdotus asetukseksi Euroopan unionin turvapaikkavirastosta ja asetuksen (EU) 439/2010 kumoamisesta

EU-säädöksen valmistelu

Komission asetusehdotuksen mukaan Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirasto (EASO) nimettäisiin uudelleen Euroopan unionin turvapaikkavirastoksi. Sen toimivaltaa lisättäisiin niin, että sillä olisi täydet edellytykset tarjota jäsenmaille tarvittavaa operatiivista ja teknistä apua, lisätä käytännön yhteistyötä ja tiedonvaihtoa jäsenmaiden kesken, tukea turvapaikkahakemusten kestävää ja reilua jakamista, seurata ja arvioida turvapaikkajärjestelmän täytäntöönpanoa ja jäsenmaiden vastaanotto- ja turvapaikkajärjestelmien kapasiteettia sekä mahdollistaa kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten yhtenäinen arviointi unionissa.

Komissio antoi 4.5.2016 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin turvapaikkavirastosta ja asetuksen (EU) 439/2010 kumoamisesta (COM(2016) 271 final).

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä on annettu 2.6.2016. U-jatkokirjeet on annettu 8.12.2016 ja 15.5.2017.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Asetus ei sinänsä aiheuttaisi vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön eikä siitä seuraisi suoria taloudellisia vaikutuksia.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Maahanmuutto-osasto.

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Ei.

Yhteyshenkilö: Erityisasiantuntija Johanna Rätty puh. 0295 488 605.

Komission ehdotus vastuunmäärittämisesetksen uudelleenlaadinnasta

Komission ehdotus [8715/16, KOM(2016)270 lopullinen] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta annetun asetuksen uudelleenlaadinnasta (jäljempänä vastuunmäärittämisesetus).

EU-säädöksen valmistelu

Komissio esittää merkittäviä muutoksia voimassa olevaan vastuunmäärittämisesetukseen. Pyrkimyksenä on taata hakijavirtojen hallinnointi, helpottaa vastuuvaltion määrittämistä ja estää väärinkäytöksiä sekä hakijoiden edelleen liikkumista jäsenvaltiosta toiseen. Komissio ehdottaa, että Dublin-järjestelmän peruseriaatteet pysyisivät entisinä: turvapaikkahakemus tutkitaan vain yhdessä jäsenvaltiossa, ja vastuuvaltio on yleensä se jäsenvaltio, johon hakija ensiksi saapuu. Peruseriaatetta vahvistettaisiin säätämällä nykyistä selkeämmin hakijan velvollisuuksista. Velvoitteiden noudattamatta jättäminen johtaisi nykyistä merkittävämpiin seuraamuksiin. Näin pyritään vähentämään Dublin-menettelyn väärinkäyttöä ja hakijoiden edelleen liikkumista jäsenvaltiosta toiseen. Uutena komissio ehdottaa, että vastuunjako jäsenvaltioiden välillä tasattaisiin automaattisella jakomekanismilla.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä on annettu 2.6.2016.

Vaikutuksen kansalliseen lainsäädäntöön: Ehdotuksella olisi toteutuessaan merkittäviä seuraamuksia turvapaikkamenettelyyn ja hakijoiden jakautumiseen jäsenvaltioiden kesken.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asian valmistelu- ja koordinoituvastuu on maahanmuutto-osastolla.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Poliisiosasto ja rajavartiolaitos sekä useiden muiden ministeriöiden hallinnonalat, eniten oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoasiainministeriö, valtioneuvoston kanslia ja valtiovarainministeriö.

Kansallinen täytäntöönpano:

Asetusta ei erikseen toimeenpanna kansallisesti.

Yhteyshenkilö: Hallitusneuvos Annikki Vanamo-Alho, puh. 0295 488 617.

Komission ehdotus asetukseksi uudelleensijoittamisesta

Komission ehdotus (KOM (2016) 468 lopullinen) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin uudelleensijoittamista koskevien puitteiden luomiseksi (asetus uudelleensijoittamisesta)

EU-säädöksen valmistelu

Ehdotuksellaan komissio pyrkii parantamaan suojelun tarpeessa olevien ihmisten laillista ja turvallista pääsyä jäsenvaltioiden alueelle ja vähentämään laajamittaista laitonta maahanpääsyä. Ehdotuksella pyritään myös yhtenäistämään jäsenvaltioiden uudelleensijoittamis- ja humanitaarisen maahanpääsyn käytännöt luomalla toiminnalle yhteiset säännöt. Ehdotus ei vaikuta jäsenvaltioiden toimivaltaan hyväksyä ja panna täytäntöön kansallisia uudelleensijoittamis- ja humanitaarisen maahanpääsyn järjestelyjä, sikäli kuin ne eivät vaaranna ehdotetun asetuksen mukaisten unionin tavoitteiden saavuttamista. Ehdotuksessa määritellään uudelleensijoitettavien henkilöiden valinta- ja poissulkemiskriteerit. Ehdotuksen mukaan jäsenvaltioita tuetaan taloudellisesti kutakin uudelleensijoitettavaa ja humanitaarisen maahanpääsyn kautta otettavaa henkilöä kohden silloin kun sijoittaminen tapahtuu ehdotetun asetuksen mukaisesti.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä annettiin 25.8.2016 ja U-jatkokirjelmä annettiin 2.6.2017.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Ehdotuksen lainsäädännöllisiin vaikutuksiin otetaan kantaa, kun sen sisällöstä ja merkityksestä on saatu neuvoston käsittelyssä ja kansallisen valmistelun edetessä lisää tietoa. Ehdotuksella voi olla vaikutuksia valtion talousarvioon.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asian valmistelu- ja koordinoituvastuu on maahanmuutto-osastolla.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Poliisiosasto ja rajavartiolaitos-osasto, ulkoasianministeriö, oikeusministeriö.

Yhteyshenkilö: Ylitarkastaja Mirka Eirola puh. 0295 488 383.

Komission ehdotus Eurodac-järjestelmän lujittamiseksi sekä asetuksen (EU) 604/2013 tehokkaaksi soveltamiseksi

EU-säädöksen valmistelu

Komissio ehdottaa nykyisen Eurodac-asetuksen soveltamisalan laajentamista niin, että jäsenvaltiot voisivat tallentaa ja hakea Eurodac-rekisteristä myös sellaisten kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden tietoja, jotka eivät ole hakeneet kansainvälistä suojelua ja jotka oleskelevat EU:n alueella laittomasti. Biometristä tunnistajärjestelmää laajennetaan niin, että jäsenmaille tulee velvollisuus sormenjälkien ottamiseen kaikista sormista ja kasvokuvien ottamiseen yli 6-vuotiailta turvapaikanhakijoilta, kolmannen maan kansalaisilta ja kansalaisuudettomilta henkilöiltä. Pyrkimyksenä on parantaa maahanmuutto- ja turvapaikkaviranomaisten mahdollisuuksia tunnistaa unionin alueella laittomasti oleskelevat kolmansien maiden kansalaiset tai turvapaikanhakijat ilman, että tietoja tarvitsee pyytää toiselta jäsenvaltiolta erikseen. Järjestelmän tietoja voidaan käyttää myös terrorismirikosten sekä muiden rikoksien ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi ja tutkimiseksi. Biometristen tunnistetietojen tallentamisen alaikärajan laskeminen auttaa lasten tunnistamista sellaisissa tilanteissa, joissa he joutuvat erilleen vanhemmistaan. Käsittelyn yhteydessä ehdotukseen on tehty useita muutosehdotuksia koskien muun muassa lainvalvontaviranomaisten rekisteriin pääsyn yksinkertaistamista ja uudelleensijoitettavien henkilöiden Eurodaciin rekisteröintiä.

Komissio antoi 4.5.2016 ehdotuksen Eurodac-järjestelmän lujittamiseksi sekä asetuksen (EU) 604/2013 tehokkaaksi soveltamiseksi.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä on annettu 2.6.2016, U-jatkokirjelmät on annettu 2.12.2016 ja 1.3.2017. Uusi U-jatkokirjelmä annettiin huhtikuussa 2017.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Asetus ei sinänsä aiheuttaisi vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön. Ehdotuksella on joitain taloudellisia vaikutuksia.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Maahanmuutto-osasto.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Poliisiosasto ja rajavartiolaitos sekä oikeusministeriö.

Yhteyshenkilö: Ylitarkastaja Kukka Krüger puh. 0295 488 248.

Komission ehdotus uudelleenlaadittavaksi direktiiviksi kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista

Komission ehdotus (KOM (2016) 465 lopullinen) Euroopan parlamentin ja neuvoston uudelleen laadittavaksi direktiiviksi kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista (vastaanottodirektiivi).

EU-säädöksen valmistelu

Ehdotuksella pyritään vähentämään edelleen liikkumista hakijalle asetetulla velvollisuudella oleskella tietyllä alueella ja velvollisuuden rikkomisesta seuraavilla muutoksilla vastaanottopalveluihin. Luvattoman edelleen liikkumisen tai pakenemisen estämiseksi ehdotukseen sisältyy myös uusi säilöönottoperuste.

Ilman huoltajaa olevan lapsen edustajajärjestelmää koskevia säännöksiä on tarkoitus yhdenmukaistaa ja ehdotuksessa säädetään määräajasta edustajan määräämiselle.

Hakijoiden kotoutumismahdollisuuksia ja taloudellista omatoimisuutta on tarkoitus yhtenäistää asettamalla yhteiset aikarajat työnteko-oikeuden alkamiselle ja vahvistamalla hakijoiden oikeus yhdenvertaiseen kohteluun suhteessa jäsenvaltion kansalaisiin työelämässä.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä annettiin 25.8.2016. U-jatkokirjelmä annetaan touko-kesäkuussa 2017.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Ehdotuksen lainsäädännöllisiin vaikutuksiin otetaan kantaa, kun sen sisällöstä ja merkityksestä on saatu neuvoston käsittelyssä ja kansallisen valmistelun edetessä lisää tietoa. Ehdotuksella voi olla vaikutuksia valtion talousarvioon.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asian valmistelu- ja koordinoituvastuu on maahanmuutto-osastolla.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Poliisiosasto ja rajavartiolaitos sekä eräiden muiden ministeriöiden hallinnonala, erityisesti sosiaali- ja terveysministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö.

Yhteyshenkilö: Ylitarkastaja Berit Kiuru puh. 050 399 7868.

Komission ehdotus direktiiviksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten (erityisosaajadirektiivi)

EU-säädöksen valmistelu

Direktiiviehdotus on osa kolmansien maiden kansalaisten maahantulosäännösten harmonisointia. Komissio on päätenyt antamaan ehdotuksensa täysin uudeksi direktiiviksi eli samassa yhteydessä on tarkoitus kumota vanha vuonna 2009 annettu erityisosaajadirektiivi (2009/50/EY).

Komission ehdotuksen tavoite on uudistaa EU:n sinistä korttia korvaten nykyiset kansalliset oleskelulupajärjestelmät EU:n laajuisella järjestelmällä. Komission tavoitteena on joustavoittaa sekä yksinkertaistaa maahanpääsymenettelyjä sekä parantaa sinisen kortin haltijan oikeuksia.

Komission ehdotus annettiin 7.6.2016. Ehdotusta käsiteltiin kotouttamis-, maahanmuutto- ja maastapoistamistyöryhmässä kolmen puheenjohtajamaan (Alankomaat, Slovakia sekä Malta) johdolla. Työryhmäkäsittely saatiin päätökseen maaliskuussa 2017 ja direktiivin käsittely siirtyi OSA-neuvoksiin. Neuvoston mandaatti kolmikantaneuvotteluiden aloittamiseksi hyväksyttiin Coreperissa heinäkuussa 2017.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä on annettu eduskunnalle 1.9.2016. U-jatkokirje annettiin 24.4.2017.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Direktiivin vaikutukset painottuvat sisäministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonaloille.

Suomen tavoite neuvotteluissa on varmistaa mahdollisuus myöntää direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jääville erityisasiantuntijoille sekä niille jotka eivät täytä sinisen kortin myöntämisedellytysten mukaisia kriteerejä oleskelulupa kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Näin voidaan varmistaa yritysten mahdollisuus rekrytoida erityisasiantuntijoita joustavasti myös jatkossa. Taloudellisten vaikutusten selvittämistä jatketaan arvioiden täsmenämiseksi ja tarkentamiseksi.

Organisointi, resurssit: Valmistelu- ja koordinoitavastuu on maahanmuutto-osastolla, mutta sisältökysymykset liittyvät vahvasti myös työ- ja elinkeinoministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön sekä opetus- ja kulttuuriministeriön toimialoihin.

Liittyykö muiden osastojen toimialaan: Ei.

Yhteyshenkilö: Erityisasiantuntija Elina Johansson, puh. 0295 488 615.

RAJAVARTIO-OSASTO

Älykkäät rajat (Smart borders) -hanke

a) Eurooppalaisen rajanylitystietojärjestelmän (EES) luominen, asetus

EU-säädöksen valmistelu

Tavoitteena on luoda säädöspohja ns. Euroopan rajanylitystietojärjestelmän (Entry/Exit, EES) tekniselle toteutukselle ja käytölle. Rajanylitystietojärjestelmään tultaisiin rekisteröimään kolmansien maiden kansalaisten rajanylitystietoja ml. biometriset tiedot (sormenjäljet ja kasvokuva).

Helmikuussa 2013 annettu ehdotus vedettiin pois ja komissio antoi uuden ehdotuksen 6.4.2016 (COM(2016) 194 final). Käsittely neuvostossa alkoi huhtikuussa 2016. Neuvoston neuvottelumandaatti hyväksyttiin 2.3.2017. Trilogineuvottelut saatiin päätökseen heinäkuussa 2017.

Eduskunnan informointi: U 22/2016 vp, 19.5.2016. Ensimmäinen U-jatkokirje annettiin eduskunnalle 16.11.2016. Toinen U-jatkokirje annettiin eduskunnalle 14.7.2017.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Mahdolliset rajavartiolainsäädännön muutostarpeet on arvioitavissa määrältään hyvin vähäisiksi. Ehdotuksilla on vaikutuksia valtion talousarvioon, vaikka EU:n yleisestä budjetista kustannetaan keskusjärjestelmän ja kansallisten liittymisrajapintojen rakentamiseen liittyvät kustannukset vuosina 2017–2019. Keskusjärjestelmän käytön edellyttämät järjestelmä- ja ohjelmistomuutokset kansallisiin järjestelmiin sekä välineistön lisääminen ja uudistaminen aiheuttavat Rajavartiolaitokselle kertaluontoiset, arviolta noin 1,1 M € kustannukset. Kustannukset ajoittuvat järjestelmän kehitysvaiheeseen vuosille 2018–2020. Järjestelmän kansallisen osuuden ja laitteistojen pysyvien ylläpitokustannusten arvioidaan olevan 0,3 M € vuodessa. Taloudelliset vaikutukset henkilöstön lisätarpeen kautta riippuvat siitä, miten rajanylityksiä sujuvoittavia toiminnallisuuksia saadaan neuvotteluissa edistettyä kansallisten rekisteröityjen matkustajien ohjelmien (National Facilitation Programme) tukemisen kautta. Rajavartiolaitoksen osalta EES:n aiheuttama lisätarve on arviolta 40–60 henkilötyövuotta. Henkilöstölisäyksen kustannusvaikutus on 2,6–4,0 M € vuodessa.

EES-järjestelmän valvonta aiheuttaa lisäresurssien tarvetta tietosuojavaltuutetun toimistolle. Ulkoministeriön osalta kustannus- ja henkilöstövaikutukset riippuvat EES-järjestelmän rajapintaratkaisusta ja käyttöönotettavan kansallisen rekisteröityjen matkustajien ohjelman vaikutuksista edustustoille. Muiden viranomaisten osalta välittömät kustannus- ja henkilöstövaikutukset voidaan arvioida vähäisiksi.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asia valmistellaan rajavartio-osastolla, jonka edustajat osallistuvat neuvoston työryhmätyöskentelyyn. Asia valmistellaan yhteistyössä maahanmuutto-osaston ja poliisiosaston kanssa. Valmisteluun osallistuvat myös ulkoasiainministeriö, valtiovarainministeriö ja oikeusministeriö.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Maahanmuutto-osasto, poliisiosasto, ulkoasiainministeriö, oikeusministeriö.

Kansallinen täytäntöönpano

Tavoite: Saattaa voimaan mahdolliset asetuksesta aiheutuvat kansallisten säännösten muutokset.

Organisointi: Mahdolliset rajavartiolainsäädännön muutokset valmistellaan rajavartio-osastolla. Samassa hankkeessa on tarkoituksenmukaista valmistella mahdolliset lainsäädäntömuutokset myös Schengenin rajasäännöstön (SBC) muutokseen liittyen. Lisäksi hankkeessa tulee tarkastella Euroopan parlamentin ja neuvoston viisumitietojärjestelmää (VIS) antaman asetuksen (EY) N:o 767/2008 ja lyhytaikaista oleskelua varten myönnettäviä viisumeja koskevaan jäsenvaltioiden väliseen tietojenvaihtoon (VIS-asetus) mahdollisesti liittyvien asetusmuutosten vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Hankkeessa on tarpeen tehdä yhteistyötä oman hallinnonalan sidosryhmien, kuten poliisiosaston ja maahanmuutto-osaston kanssa sekä ulkoasiainministeriön ja oikeusministeriön kanssa.

Aikataulu:

Alustava suunnitelma:

- Hankkeen asettamiskuukausi: toukokuu 2019
- Ehdotusten valmistumisajankohta: syksy 2019
- Lausuntokierroksen ajankohta: syksy 2019
- HE:n antamisajankohta: kevät 2020
- Lainsäädännön voimaantulo: 1.12. 2020

Osallisuus ja viestintä: Valmistellaan rajavartio-osastolla. Keskeiset sidosryhmät ovat maahanmuutto-osasto ja poliisiosasto. Hankkeeseen osallistuvat myös ulkoasiainministeriö, valtiovarainministeriö ja oikeusministeriö. Tavallinen hanketiedotus ja tarpeen mukaan erillinen mediatiedotus.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Toteutetaan hankkeen aikana käsittelyyn osallistuvien sidosryhmien ja yhteistyötahojen kanssa.

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Maahanmuutto-osasto, poliisiosasto, ulkoasiainministeriö, oikeusministeriö

Yhteyshenkilöt: Rajaturvallisuusasiantuntija Matti Pitkäniitty puh. 0295 421133, lainsäädäntöneuvos Jaana Heikkinen puh. 0295 421603.

b) Schengenin rajasäännösten muutos (SBC-asetus)

EU-säädöksen valmistelu

Asetukseen sisällytettäisiin EES- ehdotuksesta johtuvat muutokset.

Ehdotus on annettu 6.4.2016 (COM(2016) 196 final). Käsittely neuvostossa alkoi huhtikuussa 2016. Neuvoston neuvottelumandaatti hyväksyttiin 2.3.2017. Trilogineuvottelut saatiin päätökseen heinäkuussa 2017.

Eduskunnan informointi: U 22/2016 vp, 19.5.2016. Ensimmäinen U-jatkokirje annettiin eduskunnalle 16.11.2016. Toinen U-jatkokirje annettiin eduskunnalle 14.7.2017.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Mahdolliset rajavartiolaitoslainsäädännön muutostarpeet on arvioitavissa määrältään hyvin vähäisiksi. Schengenin rajasäännösten muuttaminen aiheuttaa tarpeen lisätä Rajavartiolaitoksen rajatarkastusautomaattien sujuvan rajaliikenteen ylläpitämiseksi etenkin Helsinki-Vantaan lentokentällä, Helsingin satamassa sekä myös itärajan suurimmilla rajanylityspaikoilla. Kertaluontoiset kustannukset ovat 1,3 M €. Tästä 1,0 M € aiheutuu rajatarkastusautomaattien lisäyksestä ja 0,3 M € vanhojen rajatarkastusautomaattien ominaisuuksien päivittämisestä. Kertaluontoiset kustannukset ajoittuvat vuosille 2019–2020. Pysyvien ylläpitokustannusten arvioidaan kasvavan 0,4 M € vuodessa. Rajavartiolaitokselle ehdotuksen kertaluontoiset kustannukset ovat vuosille 2018–2020 yhteensä 2,4 M € ja pysyvät ylläpitokustannukset vuodesta 2020 alkaen 0,7 M € vuodessa. Pysyvä henkilöstökustannusten nousu on vuodesta 2020 alkaen 2,6–4,0 M € vuodessa.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asia valmistellaan rajavartiolaitos-osastolla, jonka edustajat osallistuvat neuvoston työryhmätyöskentelyyn. Asia valmistellaan yhteistyössä poliisiosaston ja maahanmuutto-osaston kanssa. Valmisteluun osallistuvat myös ulkoasiainministeriö ja oikeusministeriö.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Maahanmuutto-osasto ja poliisiosasto, ulkoasiainministeriö, oikeusministeriö.

Kansallinen täytäntöönpano

Samassa hankkeessa EES-asetuksen kanssa.

Yhteyshenkilöt: Rajaturvallisuusasiantuntija Matti Pitkäniitty puh. 0295 421133, lainsäädäntöneuvos Jaana Heikkinen puh. 0295 421603.

ETIAS (European Travel Information and Authorisation System) -matkustajatietojärjestelmäasetus

EU-säädöksen valmistelu

Euroopan komissio antoi 16.11.2016 asetusehdotuksen Euroopan matkustajatieto- ja lupajärjestelmästä (ETIAS, European Travel Information and Authorisation System) COM (2016) 731 final. Ehdotus sisälsi asetukset ulkorajojen valvontaa ja yhteistä viisumipolitiikkaa varten perustetun rahoitusvälineen (EU) N:o 515/2014, Schengenin rajasäännösten (EU) N:o 2016/399, Euroopan unionin lainvalvontayhteistyöviraston (Europol) perustamisasetuksen (EU) N:o 2016/794 ja Eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetun asetuksen (EU) N:o 2016/1624 muuttamisesta.

ETIAS -järjestelmä on viisumivapaiden kolmansien maiden kansalaisille tarkoitettu ennakkorekisteröitymisjärjestelmä. Järjestelmän tavoitteena on parantaa viisumivapaiden kolmansien maiden kansalaisten tarkastuksia mahdollistamalla turvallisuusuhkiin, laittomaan maahanmuuttoon ja kansanterveydellisiin uhkiin liittyvä tiedon kerääminen ennakoita. Järjestelmän avulla pyritään myös tehostamaan rajatarkastuksia, terrorismin torjuntaa ja etsintäkuulutettujen paljastamista. ETIAS sisältää keskustietojärjestelmän, kansalliset liittymisrajapinnat, ja niiden väliset suojatut yhteydet. ETIAS -keskusyksikkö on suunniteltu perustettavan Euroopan raja- ja merivartiostoviraston (Frontex) yhteyteen. Jokaiseen EU-jäsenmaahan perustetaan kansalliset ETIAS -yksiköt. Viisumivapailla kolmansien maiden kansalaisilla olisi mahdollisuus täyttää ETIAS -hakemus internet -sivuston tai mobiilisovelluksen kautta. Hakemuksen voisi tarvittaessa tehdä myös hakijan erikseen valtuuttama kolmas osapuoli.

Aikataulu: Komission asetusehdotus annettiin 16.11.2016. Ehdotusta on käsitelty neuvoston Rajat -työryhmässä 20.12.2016 alkaen. Neuvoston yleisnäkemykset hyväksyttiin kesäkuussa 2017 ja trilogineuvottelujen odotetaan alkavan loka-marraskuussa 2017.

Eduskunnan informointi: U 3/2017 vp, 2.2.2017. Ensimmäinen U-jatkokirje annettiin eduskunnalle 24.5.2017.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Kansallisessa lainsäädännössä on tarpeen antaa täydentäviä säännöksiä toimivaltaisista viranomaisista ja kansallisesta yhteispisteestä. Ehdotetut asetukset voivat aiheuttanevat muutostarpeita henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annettuun lakiin (579/2005), henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettuun lakiin (761/2003) ja henkilötietojen käsittelystä Tullissa annettuun lakiin (639/2015). Oikaisuvaatimuksen ottaminen käyttöön kielteisen matkustuslupapäätöksen muutoksenhaun ensimmäisenä vaiheena sekä valituslupa korkeimpaan hallinto-oikeuteen hallinto-oikeuden päätöksestä matkustuslupa-asiassa edellyttävät rajavartiolaitain (578/2005) muuttamista. Ehdotettu asetukset edellyttäneet muutoksia rikosrekisterilakiin (770/1993) sekä lakiin rikosrekisteritietojen säilyttämisestä ja luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä (214/2012).

Ehdotuksella on vaikutuksia valtion talousarvioon. EU:n budjetista katetaan keskusjärjestelmän ja kansallisten liittymisrajapintojen rakentamiseen liittyvät kustannukset vuosina 2018–2020. Keskusjärjestelmän käytön edellyttämät järjestelmä- ja ohjelmistomuutokset kansallisiin järjestelmiin aiheuttanevat Rajavartiolaitokselle kertaluontoiset noin 1,0 M € kustannukset. Kustannukset ajoittuvat järjestelmän kehitysvaiheeseen vuosille 2018–2020. Rajavartiolaitoksen osalta lisätarve kansallisten ETIAS -palvelujen (kansallinen yksikkö) takaamiseksi on arviolta noin 20 henkilötyövuotta. Henkilöstölisäyksen pysyvä kustannusvaikutus on noin 1,4 M € vuodessa.

ETIAS-järjestelmän valvonta aiheuttaa lisäresurssien tarvetta tietosuojavaltuutetun toimistolle. Ulkoministeriön osalta kustannus- ja henkilöstövaikutukset riippuvat

pääasiassa ETIAS-järjestelmän rajapintaratkaisusta. Muiden viranomaisten osalta välittömät kustannus- ja henkilöstövaikutukset voidaan arvioida tässä vaiheessa vähäisiksi.

Organisointi, resurssit: Asia valmistellaan rajavartio-osastolla, jonka edustajat osallistuvat neuvoston työryhmätyöskentelyyn. Asiaa valmistellaan yhteistyössä poliisiosaston, ulkoasiainministeriön ja tarvittavissa määrin maahanmuutto-osaston kanssa. Valmisteluun osallistuu myös oikeusministeriö ja valtiovarainministeriö.

Kansallinen täytäntöönpano:

Tavoite: Saattaa voimaan asetuksesta aiheutuvat kansallisten säännösten muutokset.

Organisointi: Lainsäädännön muutokset valmistellaan rajavartio-osastolla ja poliisiosastolla.

Aikataulu:

Alustava suunnitelma:

- Hankkeen asettamiskuukausi: maaliskuu 2018
- Ehdotusten valmistumisajankohta: kevät 2019
- Lausuntokierroksen ajankohta: kevät 2019
- HE:n antamisajankohta: syksy 2019
- Lainsäädännön voimaantulo: 2021

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Valmistellaan rajavartio-osastolla. Keskeiset sidosryhmät ovat poliisiosasto ja ulkoasiainministeriö. Hankkeeseen osallistuvat myös valtiovainministeriö ja oikeusministeriö. Tavallinen hanketiedotus ja tarpeen mukaan erillinen mediatiedotus.

Vaikutusten ja vaihtoehtojen arviointi: Toteutetaan hankkeen aikana käsittelyyn osallistuvien sidosryhmien ja yhteistyötahojen kanssa.

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Poliisiosasto ja maahanmuutto-osasto. Muiden ministeriöiden osalta ulkoasianministeriö ja oikeusministeriö.

Yhteyshenkilö: Rajaturvallisuusasiantuntija Matti Pitkäniitty puh. 0295 421133.

Sisärajavalvonnan toteuttamista koskeva Schengenin rajasäännösten muutosehdotus

EU-säädöksen valmistelu

Euroopan komissio antoi 27.9.2017 Schengenin rajasäännösten (EU) N:o 2016/399 muutosehdotuksen, joka koskee sisärajavalvonnan toteuttamista.

Sisärajoilla tapahtuvaa valvontaa on voitu aiemminkin käyttää tilanteissa, joissa yleinen turvallisuus vaarantuu tai vakavat puutteet ulkorajavalvonnassa vaarantavat vapaan liikkuvuuden alueen toiminnan. Nykyisessä tilanteessa esiin nousseet uhkat, kuten esimerkiksi terrorismi, ovat osoittautuneet pitkäkestoisemmiksi tilanteiksi kuin aiemmin arvioitiin. Komission ehdotuksen tavoitteena on mahdollistaa entistä pitkäkestoisempi valvonta sisärajoilla, mikäli yleiseen järjestykseen tai sisäiseen turvallisuuteen kohdistuu vakavaa uhkaa. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan valvontaa voidaan tehdä tällä perusteella enintään noin 8 kuukautta. Komissio ehdottaa uudeksi maksimi-ajaksi 3 vuotta ja 2 kuukautta. Pidentyneen valvonta-ajan vastapainoksi lisättäisiin päätöksen perustelujen läpinäkyvyyt-

tä sekä liitettäisiin haitallisten vaikutusten kohteeksi joutuvat EU-maat tiiviimmin osaksi keskusteluprosessia, jolla pyritään minimoimaan valvonnan haittavaikutukset.

Eduskunnan informointi: Sisäministeriö on aloittanut U-kirjelmän laatimisen. Eduskuntaa informoidaan viipymättä ja määräaikaisten puitteissa.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Alustavan arvi-
on mukaan ehdotukseen ei liity kansallisen lainsäädännön tarpeita tai taloudellisia vaikutuksia.

Organisointi, resurssit: Asia valmistellaan rajavartio-osastolla, jonka edustajat osallistuvat neuvoston työryhmätyöskentelyyn. Asiaa valmistellaan yhteistyössä poliisiosaston ja maahanmuutto-osaston kanssa. Valmisteluun osallistuu myös oikeusministeriö ja valtiovarainministeriö.

Aikataulu: Komission asetusehdotus COM(2017) 571 annettiin 27.9.2017. Ehdotuksesta käydään ensimmäinen poliittinen keskustelu neuvostossa 13.10.2017 ja käsittely aloitetaan Rajat-työryhmässä 26.10.2017.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Poliisiosasto ja maahanmuutto-osasto, oikeusministeriö ja valtiovarainministeriö.

Yhteyshenkilö: Rajaturvallisuusasiantuntija Matti Pitkäniitty puh. 0295 421133.

MINISTERIÖN KANSAINVÄLISTEN ASIOIDEN YKSIKKÖ

Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alaisten tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaavan eurooppalaisen viraston (eu-LISA) perustamisasetuksen tarkistaminen

EU-säädöksen valmistelu

Euroopan komissio antoi asetusehdotuksen laaja-alaisten tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella vastaavan eurooppalaisen viraston (eu-LISA) perustamisasetuksen tarkistamisesta 29.6.2017. Virasto perustettiin vuonna 2011 ja se vastaa tällä hetkellä toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmän (SIS II), viisumitietojärjestelmän (VIS) ja Eurodac-järjestelmän keskustason operatiivisesta hallinnoinnista.

Ehdotuksen mukaan eu-LISAn on tarkoitus toimia myös jatkossa laaja-alaisten tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella vastaavana virastona mukaan lukien valmistelussa oleva järjestelmät kuten rajanylitystietojärjestelmä EES ja EU:n matkustustieto- ja lupajärjestelmä ETIAS. Viraston toiminnasta toteutettu ensimmäinen sääntömääräinen arviointi kuitenkin osoitti, että viraston toimiesiäntöä on tarpeen laajentaa. Jotta arvioinnin perusteella tehdyt suositukset voidaan ottaa huomioon sekä vastaavasti huomioida toimialan poliittiset ja oikeudelliset muutokset, esitetään viraston asemaan muutoksia.

Aikataulu: Euroopan komissio antoi asetusehdotuksen viraston perustamisasetuksen tarkistamisesta 29.6.2017 (COM(2017) 352 final). Ehdotusta on käsitelty neuvoston tietojen vaihto- ja tietosuojatyöryhmässä (DAPIX) 13.7.-30.11.2017. Neuvoston yleisnäkemyksen tarkoitus hyväksyä OSA-neuvostossa 7.-8.12.2017.

Eduskunnan informointi: Sisäministeriö on informoinut eduskuntaa U-kirjeellä 7.9.2017.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Ehdotuksella ei arvioida olevan suoria vaikutuksia kansalliseen talousarvioon eikä kansalliseen lainsäädäntöön.

Organisointi ja resurssit: Asian valmistelun koordinaatio tehdään Kansainvälisten asioiden yksikössä, jonka edustaja osallistuu neuvoston työryhmätyöskentelyyn. Asiaa valmistellaan yhteistyössä ministeriön osastojen, Poliisihallituksen sekä ulkoasiainministeriön ja oikeusministeriön kanssa.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Rajavartio-osasto, poliisiosasto, hallinto- ja kehittämisosasto, maahanmuutto-osasto, Poliisihallitus sekä ulkoasiainministeriö ja oikeusministeriö.

Yhteyshenkilö: Erityisasiantuntija Heidi Sulander puh. 0295 488329.

1.3 Kansainvälisiä sopimuksia

POLIISIOSASTO

Euroopan neuvoston katsomoturvallisuusyleissopimus

Sopimus: Euroopan neuvoston ministerikomitea hyväksyi 4.5.2016 yleissopimuksen katsomoturvallisuuden tehostamiseksi; Euroopan neuvoston yleissopimus turvallisuutta, turvatoimia ja palveluja koskevasta yhdenmetystä lähestymistavasta jalkapallo-otteluissa ja muissa urheilutilaisuuksissa (ETS Nro 218).

Sopimuksella päivitetään ja korvataan Euroopan neuvoston vuoden 1985 vastaavaa aihetta käsittelevä yleissopimus (ETS Nro 120). Vuoden 1985 yleissopimus on saatettu Suomessa voimaan asetuksella Nro 9/1987.

Sopimus on avattu allekirjoitettavaksi 3.7.2016.

Kansallinen voimaansaattaminen

(SM024:00/2016)

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on tarkastella Euroopan neuvoston katsomoturvallisuutta käsittelevän yleissopimuksen voimaan saattamista sekä tehdä mahdolliset tarvittavat toimet sopimuksen täytäntöön panemiseksi.

Aikataulu: Hankkeen toimikausi on 1.6.2016-31.5.2018.

Organisointi: Valmistelu tehdään virkatyönä.

Liittykö muiden osastojen ja ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön pelastusosasto, ulkoasiainministeriö, oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, Poliisihallitus.

Yhteyshenkilö: Neuvotteleva virkamies Jouko Huhtamäki, puh. 0295 488 556.

2 Vuosina 2017–2018 käynnistyviä säädöshankkeita ja esiselvityksiä

2.1 Kansallisia hankkeita

POLIISIOSASTO

Poliisimiesten eroamisikäsäätely

Tavoite: Arvioidaan esiselvityshankkeena mahdolliset muutostarpeet poliisin hallinnosta annetussa laissa (110/1992) säänneltyyn poliisimiesten erityiseen eroamisikään suhteessa valtion yleiseen eroamisikäsäätelyyn ja eläkeikäsäätelyyn.

Organisointi: Esiselvityshanke. Mahdollisen lainsäädäntöhankkeen organisointi arvioidaan erikseen.

Aikataulu: Hankkeen aloittamisajankohta arvioidaan erikseen.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Mahdollinen hallituksen esitys lähetetään lausunto- kierrokselle.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaikutusten arviointi tehdään hankkeen aikana yhteistyössä eri yhteistyötahojen kanssa.

Liittykö muiden osastojen toimialaan: Ei

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Hallitusneuvos Riitta Aulanko, puh. 0295 488 569, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, puh. 0295 488 236.

Arpajaislain muutos

Tavoite: Selkeytetään lainsäädäntöä muita arpajaisia kuin rahapelejä koskevien säännösten osalta. Myös rahapelitoimintaan liittyviä säännöksiä tarkastellaan tarvittavilta osin. Tavoitteet tarkentuvat erillisten poliittisten linjausten myötä.

Organisointi: Kyseeseen tulee mahdollisesti erillisten hankkeiden asettaminen. Hankkeiden organisointi arvioidaan erikseen. Keskeiset sidosryhmät osallistuvat valmisteluun.

Aikataulu: Valmistelutyön aloittamisajankohta arvioidaan erikseen.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Suunnitellaan tarkemmin hankkeita asetettaessa.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Toteutetaan hankkeiden aikana yhteistyötahojen kanssa.

Liittyykö muiden osastojen toimialaan: Ei

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Neuvotteleva virkamies Jukka Tukia, puh. 0295 488 573, neuvotteleva virkamies Elina Rydman, puh. 0295 488 586, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, puh. 0295 488 236.

MAAHANMUUTTO-OSASTO

Suomen kansalaisuuden poistaminen terroritoimiin osallistuneilta monikansalaisilta

Tavoite: Muutetaan kansalaisuuslakia siten, että Suomen kansalaisuus voidaan poistaa henkilöiltä, jotka ovat osallistuneet terroritoimiin ja joilla on Suomen kansalaisuuden lisäksi muu kansalaisuus

Organisointi: Valmistellaan virkatyönä sisäministeriössä. Valmistelun tueksi asetetaan tarvittaessa poikkihallinnollinen työryhmä.

Aikataulu: Aikataulu täsmentyy kun hanke asetetaan.

Osallisuus, viestintä ja kuuleminen: Kuuleminen ja viestintä suunnitellaan, kun hanke alkaa.

Vaikutusten ja vaihtoehtojen arviointi: Toteutetaan osana säädösvalmistelua.

Suhde hallitusohjelmaan: Sisältyy hallituksen turvapaikkapoliittiseen toimenpideohjelmaan.

Suhde talousarvioon: Sovittu hallituksen budjettiriihessä, mutta ei varsinaisia taloudellisia vaikutuksia.

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Liittyy ainakin oikeusministeriön toimialaan. Oikeusministeriön tulee ensin kriminalisoida YK:n ja EU:n terroristijärjestöksi luokitteleman järjestön toimintaan osallistuminen.

Yhteyshenkilöt: Avoin

PELASTUSOSASTO

Pelastustoimen laitteista annetun lain uudistaminen

Tavoite: Uudistetaan pelastustoimen laitteista annettu laki (10/2007). Lisäksi uudistetaan lain sääntelyalaaan liittyvä asetustasoinen sääntely. Laki on uudistettava vastaamaan muutoksia, joita on tehty tai joita on valmisteilla rakennusten palo- ja käyttöturvallisuutta sekä tuoteturvallisuutta koskeviin säädöksiin. Näitä säädöksiä ovat erityisesti pelastuslaki (379/2011) ja rakentamismääräykset sekä kansalliset ja EU-säädökset, jotka koskevat tuotteiden markkinavalvontaa ja vaatimustenmukaisuuden osoittamista. Uudistuksessa tarkistetaan myös henkilörekistereitä koskevan sääntelyn riittävyys.

Uudistettavat asetukset ovat:

- valtioneuvoston asetus palovaroittimien teknisistä ominaisuuksista (291/2009);
- sisäasiainministeriön asetus palovaroittimien sijoittamisesta ja kunnossapidosta (239/2009);
- sisäasiainministeriön asetus rakennusten poistumisreittien merkitsemisestä ja valaisemisesta (805/2005);
- sisäasiainministeriön asetus käsisammuttimien tarkastuksesta ja huollosta (917/2005); ja
- sisäasiainministeriön asetus käsisammuttimista (790/2001).

Hankkeessa tarkistetaan lisäksi valmisteilla olevat valtioneuvoston asetus paloilmoitTIMISTA ja automaattisista sammutuslaitteistoista ja sisäministeriön asetus eräiden pelastustoimen laitteiden kunnossapidosta (SM045:00/2012).

Organisointi: Valmistellaan virkatyönä pelastusosastolla. Valmistelua tukemaan asetetaan työryhmä, jonka jäsenet ovat pelastusosastolta ja Turvallisuus- ja kemikaalivirastosta.

Aikataulu: 11/2017–12/2018. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle keväts-tuntokaudella 2018. Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2019. Asetukset valmistellaan niin, että ne tulevat voimaan samaan aikaan lain kanssa.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Valmistelu tehdään kiinteässä yhteistyössä ympäristö-ministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön ja alan toimialajärjestöjen kanssa. Viestinnässä ja muiden sidosryhmien kuulemisessa hyödynnetään eri toimijoiden yhteistyöryhmiä.

Vaikutusten ja vaihtoehtojen arviointi: Suunnitellaan myöhemmin erikseen. Lakia sovel-letaan tuotteiden valmistajiin ja markkinoille saattajiin sekä asennus-, huolto- ja tarkastus-töitä tekeviin yrityksiin, joten vaikutusten arvioinnissa painopiste on yritysvaikutuksissa.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen toimenpidesuunnitelmaan: Kyllä. Säädösten sujuvoittaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen (hallituksen toimintasuunnitelma s. 79, kärkihanke 3, toimenpide 1).

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Ympäristöministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö.

Yhteyshenkilöt: Neuvotteleva virkamies Kirsi Rajaniemi, puh. 0295 488 432, yli-insinööri Jaana Rajakko, puh. 0295 488 435 ja säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, puh. 0295 488 236.

Hengenpelastusmitalista annetun tasavallan presidentin asetuksen muuttaminen

Tavoite: Valmistellaan hengenpelastusmitalista annettuun tasavallan presidentin asetuk-seen (146/2011) tarvittavat muutokset, jotka seuraavat valtion aluehallintouudistuksesta. Muutostarpeet liittyvät asetuksessa säädettyihin aluehallintovirastojen tehtäviin, kuten hengenpelastusmitalin luovuttamiseen, hengenpelastusmitalilautakunnan sihteerinteh-tävien ja toimistotöiden hoitamiseen ja ehdotuksen tekemiseen hengenpelastusmitalin antamisesta.

Organisointi: Valmistellaan virkatyönä pelastusosastolla.

Aikataulu: Asetusmuutosten on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti valtion aluehal-lintouudistuksen kanssa.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Lausuntokierros.

Vaikutusten ja vaihtoehtojen arviointi: Suunnitellaan myöhemmin erikseen.

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Pelastusylitarkastaja Veli-Pekka Hautamäki, puh. 0295 488 419 ja säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, puh. 0295 488 236.

RAJAVARTIO-OSASTO

Rajavartiolaitoksen tilaa ja aluetta koskevista liikkumisrajoituksista ja -kielloista annetun sisäministeriön asetuksen muuttaminen

Tavoite: Rajavartiolaitoksen liikkumiskieltoalueita muutettaisiin mahdollisten raja- ja merivartiomasemien sijaintipaikkamuutosten vuoksi. Samalla tarkistetaan asetuksen muutkin päivitystarpeet.

Organisointi: Vastuuvalmistelijan virkatyönä.

Aikataulu:

- Hankkeen asettamiskausi: maaliskuu 2018
- Ehdotusten valmistumisajankohta: syksy 2018
- Lausuntokierroksen ajankohta: syksy 2018
- Lainsäädännön voimaantulo: 1.1.2019

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Valmistellaan rajavartio-osastolla. Lausuntokierroksella kuullaan kuntia, joiden alueelle liikkumiskieltoja vahvistetaan. Tavallinen hanketiedotus.

Vaikutusten ja vaihtoehtojen arviointi: Arvioidaan kunkin kieltoalueen kohdalla valmistelun aikana.

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilö: Lainsäädäntöneuvos Jaana Heikkinen puh. 0295 421603.

2.2 EU:ssa käynnistyviä säädöshankkeita

PELASTUSOSASTO

Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen unionin pelastuspalvelumekanismista (1313/2013/EU) uudistamisesta

Tavoite: Unionin pelastuspalvelumekanismen toiminnan tehostaminen.

Organisointi: U-kirjelmä eduskunnalle sisäministeriön pelastusosaston virkavalmisteluna. Euroopan parlamentissa vastuuvaiokunta on ENVI (ympäristö, kansanterveys ja elintarvikkeiden turvallisuus).

Aikataulu: Komission ehdotus annetaan todennäköisesti joulukuussa 2017. Käsittely neuvoston pelastuspalvelutyöryhmässä alkaa tammikuussa 2018.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Valmistelussa kuullaan asianmukaisia tahoja.

Vaikutusten ja vaihtoehtojen arviointi: U-kirjelmän valmistelun yhteydessä.

Suhde talousarvioon: U-kirjelmän valmistelun yhteydessä.

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto; ulkoasiainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja valtioneuvoston kanslia.

Yhteyshenkilö: Neuvotteleva virkamies Veera Parko, puh. 0295 488 442.

RAJAVARTIO-OSASTO

EUROSUR (European Border Surveillance System) – Euroopan rajavalvontajärjestelmä

EU-säädöksen valmistelu

Komissio on ilmoittanut antavansa loppuvuodesta EUROSUR-asetuksen 22 artiklassa mainitun kokonaisarvion järjestelmän toiminnasta Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Sen perusteella komissio tulee esittämään tarvittavia lainsäädäntömuutoksia. Tällä hetkellä käynnissä on kokonaisarvion tietojenkeruuvaihe.

Aikataulu: Asetusehdotus annetaan todennäköisesti toukokuussa 2018.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä valmistellaan asetusehdotuksen julkaisemisen jälkeen rajavartio-osaston toimesta tarvittavassa yhteistyössä muiden osastojen ja ministeriöiden kanssa.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Vaikutusten arviointi aloitetaan asetusehdotuksen julkaisemisen jälkeen.

Organisointi, resurssit: Asia valmistellaan rajavartio-osastolla. Muut ratkaisut tehdään asetusehdotuksen julkaisemisen jälkeen.

Kansallinen täytäntöönpano:

Arvioidaan asetusehdotuksen julkaisemisen jälkeen.

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Ratkeaa asetusehdotuksen julkaisemisen jälkeen.

Yhteyshenkilö: Rajaturvallisuusasiantuntija Matti Pitkäniitty puh. 0295 421 133.

3 Vuosina 2019–2021 käynnistyviä säädöshankkeita ja esiselvityksiä

3.1 Kansallisia hankkeita

POLIISIOSASTO

Poliisin tiedonsaantioikeutta koskevien säännösten tarkistaminen

Tavoite: Poliisilain (872/2011) 4 luvun 2 §:ssä säädetään poliisin oikeudesta saada tietoja viranomaiselta ja poliisilain 4 luvun 3 §:ssä poliisin oikeudesta saada tietoja yksityiseltä yhteisöltä tai henkilöltä.

Poliisin tiedonsaantia viranomaisilta selvittänyt työryhmä (SM051:00/2009) on luovuttanut esityksensä Poliisihallitukselle toukokuussa 2012. Työryhmä on todennut, että jatkovalmistelutyössä tulisi kokonaisuudessaan arvioida poliisin tiedonsaantioikeutta koskevat säännökset, erityissäännösten muutostarve sekä arvioida, minkälaisia muutoksia poliisilakiin on tarpeen tehdä.

Poliisilain 4 luvun 3 §:n muutostarpeita on ilmennyt muun muassa tapauksissa, jotka ovat koskeneet poliisin oikeutta saada tietoja yksityisiltä tahoilta. Epäselvyyksiä on ollut myös tiedonsaantioikeuden maksuttomuudessa. Lisäksi eduskunnan apulaisoikeusasiamies on antanut asiaan liittyvän ratkaisun 4.2.2013 (Dnro 4518/4/11).

Organisointi: Mahdollisen lainsäädäntöhankkeen organisointi arvioidaan erikseen.

Aikataulu: Hankkeen aloittamisajankohta arvioidaan erikseen.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Hallituksen esitys lähetetään lausuntokierrokselle.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaikutusten arviointi tehdään hankkeen aikana yhteistyössä poliisihallinnon kanssa.

Liittyykö muiden osastojen toimialaan: Rajavartio-osasto

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Lainsäädäntöneuvos Marko Meriniemi, puh. 0295 488 561, säädösvalmisteluavustaja Paula Honkanen, puh. 0295 488 554.

Poliisin hallintolainsäädännön uudistaminen

Tavoite: Annetaan uusi laki poliisin hallinnosta ja uusi valtioneuvoston asetus poliisin hallinnosta. Lakia ja asetusta on muutettu niiden voimaantulon jälkeen lukuisia kertoja ja säädökset vaativat kokonaisuudistuksen.

Organisointi: Lainsäädäntöhankkeen organisointi arvioidaan erikseen.

Aikataulu: Valmistelutyön aloittamisajankohta arvioidaan erikseen.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Hallituksen esitys lähetetään lausuntokierrokselle.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaikutusten arviointi tehdään hankkeen aikana yhteistyössä poliisihallinnon kanssa.

Liittyykö muiden osastojen toimialaan: Ei

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Hallitusneuvos Riitta Aulanko puh. 0295 488 569, säädösvalmisteluavustaja Paula Honkanen, puh. 0295 488 554.

Turvallisuusviranomaisten välinen virka-apu

Tavoite: Esiselvityshanke, jossa arvioidaan muutostarpeet turvallisuusviranomaisten välisen virka-apulainsäädännön uudistamiseen liittyen tai mahdollisen uuden lainsäädännön tarve koskien poliisia, puolustusvoimia ja Rajavartiolaitosta ja niiden välistä yhteistoimintaa.

Organisointi: Esiselvityshanke. Lainsäädäntöhankkeen organisointi arvioidaan erikseen.

Aikataulu: Valmistelutyön aloittamisajankohta arvioidaan erikseen.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Mahdollinen hallituksen esitys lähetetään lausuntokierrokselle.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaikutusten arviointi tehdään hankkeen aikana.

Liittyykö muiden osastojen toimialaan: Rajavartio-osasto

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Erityisasiantuntija Heidi Aliranta, puh. 0295 488 367, säädösvalmisteluvustaja Sari Mustila, puh. 0295 488 236.

Miehittämättömiin ilma-aluksiin puuttuminen

Tavoite: Arvioidaan esiselvityshankkeena mahdolliset muutostarpeet poliisilain (872/2011) toimivaltuuksiin puuttua lainvastaiseen tai vaaraa aiheuttavaan miehittämättömän ilma-aluksen lennättämiseen. Miehittämättömiä ilma-aluksia voidaan käyttää monenlaisen toimintaan, joista osaa voidaan pitää merkityksellisenä poliisin tehtävän kannalta. Esimerkiksi ilmakuvaus yleisötilaisuuksissa voi aiheuttaa vaaraa, koska ohjattavuuden menettävä lennokki voi syöksyä alas yleisön joukkoon. Ilmakuvauksella voidaan syyllistyä myös salakatseluun tai laittomaan valtion tai yrityksiin kohdistuvaan tiedusteluun.

Aikataulu: Hankkeen aloittamisajankohta arvioidaan erikseen.

Organisointi: Esiselvityshanke. Mahdollisen lainsäädäntöhankkeen organisointi arvioidaan erikseen.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Mahdollinen hallituksen esitys lähetetään lausunto-kerrokselle.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaikutusten arviointi tehdään hankkeen aikana yhteistyössä eri yhteistyötahojen kanssa.

Liittyykö muiden osastojen toimialaan: Mahdollisesti rajavartio-osasto.

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Erityisasiantuntija Heli Heikkola, puh. 0295 488 224, säädösvalmisteluvustaja Sari Mustila, puh. 0295 488 236.

Poliisilain muutokset

Tavoite: Arvioidaan poliisilain (872/2011) muutostarpeet yksittäisten kysymysten osalta mahdollisuuksien mukaan kokoavassa hankkeessa tai muihin hankkeisiin yhdistämällä.

Poliisihallitukselta saadut säännösmuutosesitykset koskevat ampuma-aseen käytöstä päättämistä, tietojen antamista vaitiolovelvollisuuden estämättä, uhka-arviotyökäytäntä, vapaaehtoisesta pelastuspalvelutoiminnasta maksettavia korvauksia ja erityisiä poliisivaltuuksia.

Aikataulu: Hankkeen/hankkeiden aloittamisajankohta arvioidaan erikseen.

Organisointi: Mahdollisen lainsäädäntöhankkeen/hankkeiden organisointi arvioidaan erikseen.

Yhteyshenkilöt: Lainsäädäntöneuvos Marko Meriniemi, puh. 0295 488 561, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, puh. 0295 488 236.

Poliisin tekniseen valvontaan liittyvät lainsäädäntömuutokset

Tavoite: Arvioidaan esiselvityshankkeena mahdolliset muutostarpeet poliisilain (872/2011) 4 luvun tekniseen valvontaan liittyviin säädöksiin. Mahdolliset muutostarpeet voivat liittyä teknisen valvonnan määrittelyyn ja erilaisiin poliisin suorittamiin teknisten apuvälineiden avulla tehtäviin valvontoihin, kuten ns. haalarikameravalvontaan, liikkuvaan automaattivalvontaan jne.

Organisointi: Esiselvityshanke. Mahdollisen lainsäädäntöhankkeen organisointi arvioidaan erikseen.

Aikataulu: Hankkeen aloittamisajankohta arvioidaan erikseen.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Mahdollinen hallituksen esitys lähetetään lausunto-kierrokselle.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaikutusten arviointi tehdään hankkeen aikana yhteistyössä eri yhteistyötahojen kanssa.

Liittyykö muiden osastojen toimialaan: Mahdollisesti rajavartiolaitos-osasto.

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Avoin

Viihdelaitelain muutokset

Tavoite: Selkeytetään lainsäädäntöä.

Organisointi: Lainsäädäntöhankkeen organisointi arvioidaan erikseen.

Aikataulu: Valmistelutyön aloittamisajankohta arvioidaan erikseen.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Hallituksen esitysluonnos lähetetään lausuntokierrokselle.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Toteutetaan hankkeen aikana yhteistyötahojen kanssa.

Liittyykö muiden osastojen toimialaan: Ei

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Neuvotteleva virkamies Jukka Tukia, puh. 0295 488 573, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, puh. 0295 488 236.

PELASTUSOSASTO

Pelastuslain kokonaisuudistuksen esiselvityshanke

Tavoite: Selvitetään pelastuslain (379/2011) uudistamistarpeet ottaen huomioon muun muassa maakuntaudistuksen yhteydessä tehdyt pelastustoimen uudistamishankkeen (SM061:00/2015; SMDno-2015-2070) työryhmien ehdotukset pelastustoimen lainsäädännön uudistamiseksi.

Organisointi: Hankkeen organisoinnista päätetään hanketta asetettaessa.

Aikataulu: Kokonaisuudistuksen esiselvityshanke asetetaan vuonna 2019. Esiselvityshankkeen ja sitä seuraavan lainsäädäntöhankkeen tarkempi aikataulu selviää myöhemmin.

Yhteyshenkilö: Lainsäädäntöjohtaja Mika Kättö, puh. 0295 488 413.

RAJAVARTIO-OSASTO

Rajavartiolainsäädännön muutostarpeiden arviointi

Tavoite: Tavoitteena on selvittää rajavartiolainsäädännön toimivuutta ja valmistella tarvittavat säädösmuutokset, joilla varmistetaan säädösten ajantasaisuus muuttuvassa toimintaympäristössä.

Organisointi, resurssit: Hankkeen organisointi arvioidaan erikseen.

Aikataulu: Esiselvityshanke asetetaan vuonna 2019. Mahdollisen lainsäädäntöhankkeen käynnistämisestä päätetään esiselvityksen jälkeen.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Maahanmuutto-osasto, poliisiosasto.

Yhteyshenkilö: Lainsäädäntöneuvos Jaana Heikkinen, puh. 0295 421603.

Sisäministeriö PL 26, 00023 Valtioneuvosto

Inrikesministeriet PB 26, 00023 Statsrådet

www.intermin.fi

SISÄMINISTERIÖ
INRIKESMINISTERIET